

2022

RAPORT
ROZNY

TWORZYMY / GWARANTUJEMY / EDUKUJEMY

04–05

LIST PREZESA

07–11

ROLA TGE NA KRAJOWYM I EUROPEJSKIM RYNKU

13–15

GRUPA KAPITAŁOWA

17–19

ZARZĄD

21–23

ROK 2022 – NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA I DANE

25–31

OTOCZENIE PRAWNE

33–61

OFERTA TGE

63–71

WSPÓŁPRACA Z INTERESARIUSZAMI RYNKÓW ENERGII

73–76

ESG NA TGE

Rok 2022 okazał się kolejnym okresem, kiedy Giełda była zmuszona funkcjonować w warunkach nadzwyczajnych.

Szanowni Państwo,

z satysfakcją przekazuję Państwu Raport Roczny TGE za rok 2022. Staliśmy się w sposób zwięzły przedstawić w nim informacje dotyczące zarówno wyników Towarowej Giełdy Energii, jak i istotnych wydarzeń, które miały miejsce w związku z działalnością prowadzoną przez spółkę, ze zwróceniem szczególnej uwagi na otoczenie regulacyjno-biznesowe.

Rok 2022 okazał się kolejnym okresem, kiedy Giełda była zmuszona funkcjonować w warunkach nadzwyczajnych. Negatywne czynniki towarzyszące interesariuszom już od dłuższego czasu, takie jak rosnąca inflacja, której nieodłącznym elementem są coraz wyższe ceny nośników oraz samej energii elektrycznej, zostały spotęgowane w sposób dotychczas niespotykany – przez globalne skutki konfliktu zbrojnego toczącego się tuż za naszą granicą. W tym kontekście wystarczy przytoczyć jako przykład wahania cen gazu ziemnego na rynkach europejskich, które w szczytowym momencie osiągały poziom ponad 300 euro/MWh. Wskazuje się, że powyższe zmiany wywołane przez skutki wojny w Ukrainie można porównywać tylko z efektami globalnego kryzysu naftowego w latach 70. XX w. Znaczącą konsekwencją wspomnianego konfliktu było także kompletne przemodelowanie kierunków dostaw surowców energetycznych zarówno do Polski, jak i do całej Unii Europejskiej, wynikające z prawie całkowitej rezygnacji z prowadzenia wymiany handlowej w tym zakresie z Federacją Rosyjską.

W odniesieniu do zmian w środowisku prawnym, istotnych dla TGE, niewątpliwie największe znaczenie miało zniesienie w drugiej połowie roku tzw. obliża giełdowego. Skutki modyfikacji tej jednej z kluczowych dotychczas zasad wpływających na funkcjonowanie Giełdy ujawnią się jednak dopiero w pełni w kolejnych latach.

W szerszym, europejskim kontekście warto wskazać na podjęte jeszcze w 2022 r. próby formalnego uregulowania pułapu cen gazu ziemnego importowanego przez państwa członkowskie. Oparcie tej regulacji na indeksach giełdowych (zwłaszcza niderlandzkiego hubu TTF) wskazuje na istotne znaczenie giełd energii także w okresie nadzwyczajnych turbulencji na rynkach światowych. Należy również wspomnieć o szczególnych zmianach w prawie krajowym, dotyczących minimalizacji kosztów związanych z zakupem energii dla najbardziej wrażliwych grup odbiorców oraz jednocześnie ograniczających przychody przedsiębiorstw energetycznych wynikających z gwałtownych wzrostów cen energii. Te rozwiązania – jako wprowadzone w ostatnim kwartale 2022 r. – także ujawnią pełnię swoich skutków dopiero w kolejnych latach.

Jedynym pewnikiem na rynkach energii jest zmiana.

W kategorii wyzwań stojących w kolejnych latach przed Giełdą oraz – w szerszym rozumieniu – przed wszystkimi jej interesariuszami należy wskazać głównie konieczność nieustannej adaptacji i funkcjonowania w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu: gospodarczym, regulacyjnym i politycznym. Parafrazując znane powiedzenie: jedynym pewnikiem na rynkach energii jest zmiana. Ww. regulacje ograniczające zarówno koszty zakupu energii przez odbiorców, jak i zyski przedsiębiorstw energetycznych niewątpliwie wyznaczają nowe i nieznane wcześniej (albo przynajmniej od bardzo długiego czasu) ramy funkcjonowania uczestników rynku. Wymagają one – także, a nawet przede wszystkim od TGE – dostosowania strategii oraz oferty produktowej w taki sposób, aby zapewnić stabilność działania w zmieniającym się otoczeniu. Nie doczekaliśmy się w roku 2022 finalizacji prac legislacyjnych związanych z umożliwieniem transgranicznego obrotu gwarancjami pochodzenia, co także należy traktować w kategoriach wyzwań, jakie stoją przed TGE, ale przede wszystkim – jest to szansa rozwoju i dalszej integracji Giełdy z europejskimi rynkami energii.

Dla TGE rok 2022 był istotny również z uwagi na rozszerzenie oferty produktowej w jednym z najbardziej kluczowych obszarów. Wprowadzenie we wrześniu nowych indeksów cenowych TGeONSHOREm i TGePvm dla energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych wynikało z jej rosnących wolumenów, przekładających się na oczekiwania uczestników rynku coraz bardziej zainteresowanych informacją giełdową dotyczącą „zielonej” energii.

Kolejnym przełomowym wydarzeniem dla TGE było uruchomienie w czerwcu 2022 r. mechanizmu łączenia rynków dnia następnego z uwzględnieniem rzeczywistych przepływów energii (Core Flow-Based Day-Ahead Market Coupling). Projekt, będący efektem współpracy 16 operatorów systemów przesyłowych (OSP) oraz 10 nominowanych operatorów rynków energii (NEMO), przyczyni się znacząco do zwiększenia wydajności i stabilności europejskiego systemu elektroenergetycznego.

W grudniu 2022 r. obchodziliśmy także 10-lecie uruchomienia Giełdowego Rynku Gazu na TGE. Warto przy tym zaznaczyć, że przez 10 lat istnienia tego rynku, od 2012 r. zawarto na nim 578 050 transakcji o łącznym wolumenie 1 231,9 TWh, których wartość wyniosła 196 652,8 mln zł.

Chcielibyśmy także pochwalić się przyznaniem TGE już po raz trzeci nagrody *Best Sustainable Commodities Exchange (Central Europe)* przez londyński magazyn Capital Finance International (CFI.co). W ten sposób kolejny raz zostały uhonorowane wysiłki Giełdy na rzecz modernizacji i demokratyzacji rynków energii.

Zapraszam Państwa do lektury Raportu.

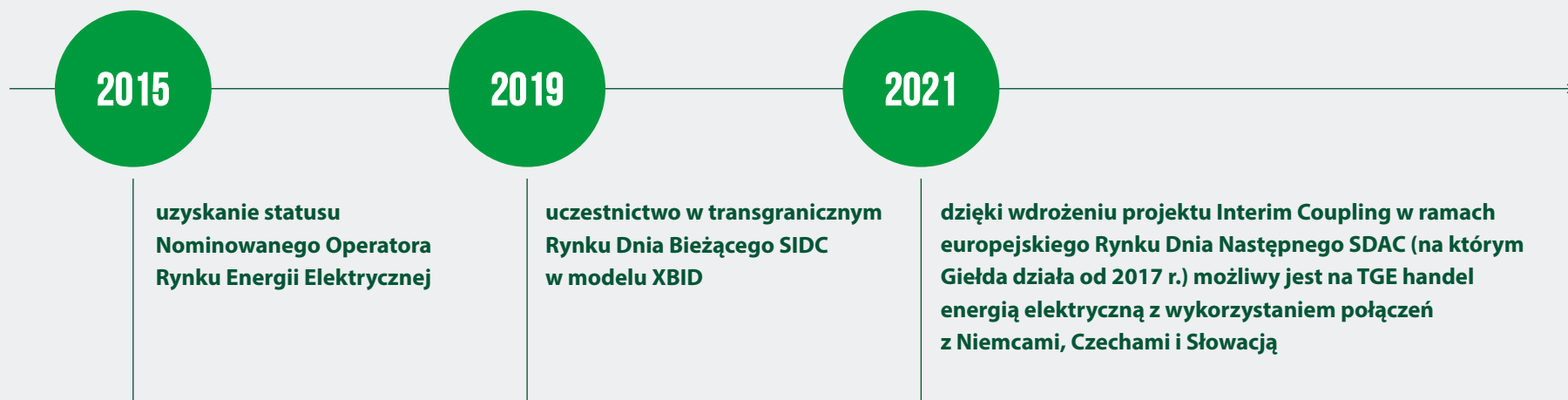
ROLA TGE NA KRAJOWYM I EUROPEJSKIM RYNKU

TGE jest największą giełdą energii w Europie Środkowo-Wschodniej pod względem wolumenów energii elektrycznej i gazu ziemnego, będących przedmiotem obrotu na parkiecie. Jest także jedyną licencjonowaną giełdą towarową w Polsce, która ma zezwolenie na prowadzenie rynku regulowanego. Ponad 20 lat funkcjonowania w charakterze lidera oznacza, że TGE wyznacza najwyższe standardy w zakresie bezpieczeństwa transakcji, przejrzystości, integralności i konkurencyjności rynków wymiany towarowej. Pozycja spółki pozwala uznać, że jest ona podmiotem wpływającym w decydujący sposób na bezpieczeństwo energetyczne zarówno w kraju, jak i w regionie.

Oferta TGE w zakresie obrotu towarami giełdowymi obejmuje nie tylko produkty *stricte* powiązane z rynkami energii, takie jak energia elektryczna, gaz ziemny, prawa majątkowe czy uprawnienia do emisji CO₂, ale także towary rolno-spożywcze. Ponadto, pod względem zapewnienia przejrzystości i integralności rynków produktów energetycznych TGE spełnia najwyższe standardy i wymogi wynikające z rozporządzenia REMIT. Prowadzona przez spółkę Giełdowa Platforma Informacyjna (GPI) jest certyfikowanym przez ACER narzędziem do publikowania przez uczestników rynków tzw. informacji wewnętrznych (IIP – *Inside Information Platform*).

Giełda od wielu lat angażuje się również w projekty i inicjatywy związane z integracją europejskich rynków energii.

TGE jest ponadto aktywnym członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji, takich jak:

→ **Izba Gospodarcza Gazownictwa**

→ **Europex**
(Europejskie Stowarzyszenie
Giełd Energii)

→ **APEX (Association of Power Exchanges)**
(organizacja zrzeszająca światowe
giełdy energii)

→ **Polsko-Litewska Izba Handlowa**

Pozycja kluczowego uczestnika rynków energii w Polsce i Europie jest nie tylko powodem do dumy oraz satysfakcji, ale także wyzwaniem, by w sposób ciągły dostosowywać się do zmieniającego się otoczenia prawnego i biznesowego oraz w dalszym ciągu wyznaczać najwyższe normy w zakresie organizacji towarowego rynku regulowanego.

GRUPA KAPITAŁOWA

Znaczenie TGE w dużej mierze wynika z faktu przynależności do grupy skupiającej podmioty kluczowe dla prawidłowego i efektywnego funkcjonowania rynku kapitałowego oraz towarowego w Polsce. Towarowa Giełda Energii od 2012 r. jest częścią Grupy Kapitałowej Giełdy Papierów Wartościowych (GK GPW), przy czym Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. jest jedynym właścicielem TGE. Przychody z rynków prowadzonych przez TGE oraz z działalności pozostałych podmiotów należących do GK TGE odpowiadały w 2022 r. za 35,5% przychodów GK GPW.

TGE jest podmiotem dominującym w ramach Grupy Kapitałowej TGE, która zapewnia uczestnikom rynków towarowych kompleksową obsługę w zakresie obrotu oraz usług rozliczeniowych i rozrachunkowych. W strukturze Grupy Kapitałowej TGE, oprócz samej TGE, znajdują się ponadto dwie spółki zależne: Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A. oraz InfoEngine S.A.

Cała Grupa Kapitałowa Towarowej Giełdy Energii skupia podmioty prowadzące działalność w kluczowych segmentach rynków towarowych:

TGE (obró t giełdowy)

- Prowadzenie platformy handlowej dla produktów energetycznych (gaz ziemny, energia elektryczna, prawa majątkowe, uprawnienia do emisji CO₂) oraz towarów rolno-spożywczych (pszenica, żyto, rzepak, kukurydza)
- Prowadzenie Rejestrów Świadectw i Gwarancji Pochodzenia
- Działalność edukacyjna i informacyjna

IRGiT (rozliczenia)

- Rozliczenia i rozrachunek transakcji
- Zarządzanie ryzykiem
- Gwarantowanie bezpieczeństwa transakcyjnego

InfoEngine (wsparcie)

- Operator usług energetycznych
- Odpowiedzialność za Bilansowanie Handlowe
- Doradztwo dla spółek obrotu, odbiorców i instytucji publicznych, wytwórców energii z OZE

ZARZĄD

Piotr Zawistowski*prezes zarządu*

Absolwent Akademii Ekonomicznej oraz Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu.

W latach 2008–2017 był związany z Grupą TAURON, w której od maja 2014 do grudnia 2015 r. pełnił funkcję prezesa zarządu TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o., a od grudnia 2015 do marca 2017 r. – wiceprezesa zarządu ds. klienta i handlu TAURON Polska Energia S.A.

Stanowisko prezesa zarządu Towarowej Giełdy Energii objął w październiku 2017 r.

Zasiadał na najwyższych szczeblach kluczowych polskich instytucji związanych z sektorem energetycznym, w tym m.in. pełnił funkcję prezesa rady zarządzającej Towarzystwa Obrotu Energią, był członkiem rady zarządzającej Polskiego Komitetu Energii Elektrycznej, a także zasiadał w radzie nadzorczej TGE.

Piotr Zawistowski ma ponad 20-letnie doświadczenie w branży energetycznej. Specjalizuje się w planowaniu i zarządzaniu strategicznym oraz identyfikacji rynków globalnych. Jego dogłębną znajomość mechanizmów funkcjonowania rynków energii, nie tylko w skali kraju, potwierdza członkostwo (od stycznia 2020 r.) w zarządzie Europex, organizacji zrzeszającej 27 giełd energii i operatorów rynku z całej Europy.

Piotr Listwoń*wiceprezes zarządu ds. operacyjnych*

Absolwent Wydziału Zarządzania Strategicznego Wyższej Szkoły Zarządzania (POU/Oxford Brookes University), gdzie uzyskał także dyplom MBA.

Związany z Grupą Kapitałową TGE od 2008 r. Na początku swojej kariery zawodowej zaangażowany był w proces uruchomienia działalności operacyjnej Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A., w której w latach 2013–2018 pracował jako dyrektor Działu Rozliczeń i Rozrachunku oraz dyrektor rozwoju współpracy międzynarodowej.

Od kwietnia 2018 r. pełni funkcję wiceprezesa zarządu Towarowej Giełdy Energii, odpowiadając za obszar operacyjny oraz rozwój oferty produktowej. W tym samym czasie został członkiem rady nadzorczej Fundacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Od grudnia 2020 r. jest także przewodniczącym rady nadzorczej InfoEngine, spółki wchodzącej w skład GK TGE.

Potwierdzeniem wszechstronnych kwalifikacji w zakresie funkcjonowania rynków regulowanych energii było objęcie w styczniu 2021 r. stanowiska w zarządzie międzynarodowego stowarzyszenia giełd energii Association of Power Exchanges (APEX).

Piotr Listwoń ma wieloletnie doświadczenie w zakresie obrotu i rozliczeń rynków terminowych towarowych, instrumentów finansowych oraz transakcji międzynarodowych realizowanych w ramach mechanizmu łączenia europejskich rynków energii elektrycznej.

ROK 2022 – NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA I DANE

Ambicją TGE jest stworzenie możliwości prowadzenia działalności biznesowej, ściśle odpowiadającej potrzebom uczestników rynku, przy uwzględnieniu dynamicznie zmieniającego się otoczenia regulacyjno-prawnego. 2022 był kolejnym rokiem, w ciągu którego TGE dostosowywała ofertę, zasady działania oraz standardy w zakresie przejrzystości i integralności do gwałtownie ewoluujących realiów biznesowo-regulacyjnych.

RYNEK ENERGII ELEKTRYCZNEJ

ŁĄCZNIE
141,4 TWh spadek r/r
-37,2%

RYNEK SPOT **33,0 TWh** spadek r/r
-8,9%

RYNEK
TERMINOWY **108,3 TWh** spadek r/r
-42,7%

RYNEK GAZU ZIEMNEGO

ŁĄCZNIE
141,6 TWh spadek r/r
-21,7%

RYNEK SPOT **22,7 TWh** spadek r/r
-20,6%

RYNEK
TERMINOWY **118,9 TWh** spadek r/r
-21,9%

WYDARZENIA 2022 R.

LUTY

Wdrożenie rozwiązań podnoszących atrakcyjność Giełdowego Rynku Rolnego (GRR) poprzez ułatwienie organizacji aukcji przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa obrotu.

KWIECIEŃ

Zorganizowanie przez TGE konferencji pt. „Giełdowy rynek energii szansą dla rozwoju branży OZE”, pod honorowym patronatem ministra Ireneusza Zyski, której celem było przedstawienie korzyści wynikających z uczestnictwem w obrocie giełdowym oraz wskazanie kierunków rozwoju oferty TGE w obszarze OZE.

CZERWIEC

Uruchomienie systemu Flow-Based Market Coupling w regionie Core, do którego TGE należy jako NEMO (Niezależny Operator Rynku Energii Elektrycznej). Mechanizm CORE FB pozwala na optymalizację europejskiego Rynku Dnia Następnego energii elektrycznej w 13 krajach.

LIPIEC

Przyjęcie przez Zarząd TGE „Kodeksu Dobrych Praktyk Członków Towarowej Giełdy Energii S.A. w zakresie zapobiegania wystąpieniu nadużyć rynkowych oraz zachowania integralności i transparentności obrotu”. Jest to rekomendowany zbiór reguł postępowania dla wszystkich uczestników obrotu na rynkach organizowanych przez TGE.

RYNEK PRAW MAJĄTKOWYCH

ŁĄCZNY WOLUMEN OBROTU PRAWAMI MAJĄTKOWYMI
DLA ENERGII ELEKTRYCZNEJ Z OZE

24,8 TWh

spadek r/r
-4,4%ŁĄCZNY WOLUMEN OBROTU PRAWAMI MAJĄTKOWYMI
DLA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

98,0 ktoe

spadek r/r
-9,3%

GIEŁDOWY RYNEK ROLNY

ŁĄCZNIE

2 450 ton zbóż

spadek r/r
-48,4%

REJESTR GWARANCJI POCHODZENIA

REKORDOWY ROK!

ŁĄCZNIE

41,9 TWh

wzrost r/r
+38,1%

LIPIEC

TGE trzeci raz z rzędu została wyróżniona przez magazyn Capital Finance International (CFI.co) tytułem *Best Sustainable Commodities Exchange (Central Europe)*.

WRZESIEŃ

Wprowadzenie na TGE dwóch nowych indeksów miesięcznych dla sektora OZE (TGeONSHOREm i TGePVM), bazujących na standardowych profilach produkcji energii elektrycznej ze źródeł wiatrowych na lądzie i fotowoltaicznych w Polsce.

PAŹDZIERNIK

Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A., wchodząca w skład GK TGE, oraz Balkan Gas Hub EAD (BGH) podpisały list intencyjny, którego celem jest współpraca w zakresie dalszego rozwoju bułgarskiego i regionalnego rynku gazu.

LISTOPAD

Wdrożenie czwartego etapu integracji w ramach europejskiego Rynku Dnia Bieżącego energii elektrycznej (SIDC), dzięki czemu handel może się odbywać w ramach jednego rynku obejmującego swym zasięgiem 25 państw.

GRUDZIEŃ

Obchody jubileuszu 10-lecia Giełdowego Rynku Gazu, których centralnym punktem była konferencja z udziałem ekspertów krajowego i międzynarodowego rynku gazu.

//

OTOCZENIE PRAWNE

Efektywne funkcjonowanie TGE jest wypadkową działania w ramach dynamicznie zmieniających się warunków społecznych oraz stałego postępu technologicznego. Pochodną tych okoliczności jest nieustannie ewoluujące otoczenie prawno-regulacyjne. Udostępnienie uczestnikom rynku dopasowanej oferty uwzględniającej powyższe czynniki wymaga od Giełdy ciągłego wysiłku i zaangażowania, pozwalającego na modyfikowanie aktualnych usług, a także proponowanie nowych rozwiązań, przy uwzględnieniu wysokich standardów w zakresie przejrzystości i konkurencyjności obrotu giełdowego.

W 2022 r. najistotniejsze zmiany w otoczeniu regulacyjnym dotyczyły rozwiązań zmierzających do mitygowania skutków gwałtownie rosnących kosztów życia, w szczególności tych związanych z zaopatrzeniem odbiorców końcowych w energię. Celowi temu miały służyć w szczególności:

**USTAWA
Z DNIA 7 PAŹDZIERNIKA 2022 R.**

o szczególnych rozwiązaniach
służących ochronie odbiorców energii
elektrycznej w 2023 roku w związku
z sytuacją na rynku energii
elektrycznej

**USTAWA
Z DNIA 27 PAŹDZIERNIKA 2022 R.**

o środkach nadzwyczajnych mających na celu
ograniczenie wysokości cen energii
elektrycznej oraz wsparciu niektórych
odbiorców w 2023 roku – z tej ustawy wynika
dla TGE obowiązek publikowania tzw. cen
referencyjnych, który Giełda zaczęła realizować
począwszy od 10 listopada 2022 r.

**USTAWA
Z DNIA 15 GRUDNIA 2022 R.**

o szczególnej ochronie niektórych
odbiorców paliw gazowych w 2023 r.
w związku z sytuacją na rynku gazu

Akceptując ogólny cel przyświecający tym szczególnym i – należy mieć nadzieję – incydentalnym rozwiązaniom legislacyjnym, trzeba pamiętać, że stanowią one przejaw niepożądanego ingerencji w i tak ograniczoną swobodę funkcjonowania uczestników rynku energii, zarówno odbiorców, jak i wytwórców czy przedsiębiorstw obrotu.

REGULACJE KRAJOWE

Aktem prawnym określającym ogólne ramy funkcjonowania TGE jest ustawa o giełdach towarowych.

Opisuje ona zasady obrotu towarami giełdowymi, reguluje aspekty działania giełd towarowych i giełdowych izb rozrachunkowych, a także ustanawia obowiązki i uprawnienia w zakresie nadzoru nad tymi instytucjami.

ENERGIA ELEKTRYCZNA I GAZ ZIEMNY

Ustawa Prawo energetyczne jest fundamentalnym aktem prawnym w odniesieniu do funkcjonowania rynków energii elektrycznej i gazu ziemnego na TGE. Począwszy od 2010 r., kolejne nowelizacje tej ustawy wprowadzały coraz wyższy poziom tzw. obliga giełdowego, czyli obowiązku sprzedaży przez wytwórców określonej ilości energii elektrycznej za pośrednictwem giełdy towarowej. Do roku 2022 obowiązek ten wynosił, co do zasady, całość wytworzonej energii elektrycznej. Podobne rozwiązanie zastosowano w odniesieniu do gazu ziemnego, przy czym w tym wypadku pułap obowiązku kształtował się na poziomie 55% gazu ziemnego wysokometanowego wprowadzonego w danym roku do sieci przesyłowej.

Rok 2022 przyniósł kluczową zmianę w Prawie energetycznym w postaci zniesienie ww. obliga giełdowego w zakresie sprzedaży energii elektrycznej. Uzasadnieniem dla tak radykalnego kroku była wola ulżenia odbiorcom końcowym w związku z gwałtownie rosnącymi kosztami energii i jej nośników. Rzeczywiste skutki tej nowelizacji ujawnią się jednak dopiero w kolejnych latach z uwagi na fakt, że odpowiednie regulacje weszły w życie dopiero w grudniu 2022 r.

PRAWA MAJĄTKOWE I GWARANCJE POCHODZENIA

Trzy ustawy – **o odnawialnych źródłach energii, efektywności energetycznej oraz promowaniu energii z wysokosprawnej kogeneracji** – określają zasady obrotu na Rynku Praw Majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej oraz świadectw efektywności energetycznej, a także Rejestru Świadectw Pochodzenia i Rejestru Gwarancji Pochodzenia, prowadzonych przez TGE. Mechanizmy i instrumenty opisane w powyższych aktach prawnych są podstawą systemów wsparcia – z jednej strony wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, z drugiej zaś stymulowania wzrostu świadomości w zakresie efektywniejszego wykorzystania energii. Dzięki przejrzystym procedurom transakcyjnym Giełda zapewnia interesariuszom możliwość prowadzenia bezpiecznego obrotu na Rynku Praw Majątkowych oraz gwarancjami pochodzenia, przyczyniając się do dekarbonizacji gospodarki.

W 2022 r. weszła w życie przyjęta jeszcze w roku poprzednim nowelizacja ustawy o odnawialnych źródłach energii, w znaczący sposób zmieniająca zasady tzw. rozliczenia prosumenckiego. Nie jest to jednak modyfikacja, która w bezpośredniej formie wpłynie na funkcjonowanie Rynku Praw Majątkowych oraz Rejestru Gwarancji Pochodzenia na TGE.

INSTRUMENTY FINANSOWE I KONTRAKTY TERMINOWE

Ustawa o obrocie instrumentami finansowymi określa ramy regulacyjne rynków TGE, na których prowadzony jest obrót instrumentami finansowymi (uprawnienia do emisji CO₂). Stanowi ona także podstawę dla prowadzenia przez TGE Zorganizowanej Platformy Obrotu (OTF). Platforma ta umożliwia i organizuje obrót:

- kontraktami terminowymi, których instrumentem bazowym jest prawo majątkowe do świadectw pochodzenia dla energii wyprodukowanej w OZE, będące instrumentem finansowym,
- kontraktami terminowymi, których instrumentem bazowym jest energia elektryczna lub gaz z dostawą fizyczną, niebędące instrumentem finansowym, stanowiące przedmiot obrotu hurtowego.

TOWARY ROLNO-SPOŻYWCZE

Bezpośrednią podstawę funkcjonowania Rynku Towarów Rolno-Spożywczych na TGE stanowi **ustawa o giełdach towarowych**.

REGULACJE UNIJNE

Wprowadzane na przestrzeni lat przez ustawodawcę unijnego rozwiązania regulacyjne w sektorze energetycznym stanowią podwaliny rozwoju konkurencyjnych rynków energii w Europie, a co za tym idzie – mają fundamentalny wpływ na funkcjonowanie giełd energii.

Stopniowa liberalizacja dostępu do rynku, zarówno dla strony popytowej, jak i podażowej, doprowadziła do wyraźnego wydzielenia działalności związanej z funkcjonowaniem infrastruktury przesyłowej, dystrybucyjnej, magazynowania, obrotu, regazyfikacji i skraplania od biznesu obejmującego obrót energią, jej wytwarzanie i wydobywanie gazu ziemnego.

Rozwiązania te, wsparte zakazem subsydiowania skrośnego oraz ścisłym i rozbudowanym nadzorem nad przedsiębiorstwami działającymi w warunkach monopolu naturalnego (OSP, OSD), umożliwiły swobodny, nieskrępowany dostęp do infrastruktury energetycznej każdemu zainteresowanemu podmiotowi, co wprost przełożyło się na gwałtowny wzrost konkurencyjności na rynkach energii, mierzony chociażby liczbą działających na nich firm i zmian sprzedawców dokonywanych przez odbiorców końcowych. Kluczowa dla prawidłowego funkcjonowania konkurencyjnych rynków energii jest silna pozycja krajowych regulatorów, która również wynika z regulacji przyjętych na poziomie unijnym.

Z punktu widzenia funkcjonowania TGE, wśród najważniejszych regulacji unijnych należałoby wskazać:

- **rozporządzenie REMIT** dotyczące przejrzystości i integralności rynków energii,
- **rozporządzenie CACM** warunkujące funkcjonowanie TGE jako NEMO w ramach jednolitych, transgranicznych rynków energii,
- **rozporządzenie 1031/2010** określające zasady i warunki prowadzenia aukcji uprawnień do emisji CO₂.

W kontekście wydarzeń roku 2022 kluczowe znaczenie ma zaprezentowany w maju przez Komisję Europejską pakiet REPowerEU. Celem proponowanych rozwiązań – w świetle negatywnych, globalnych skutków rosyjskiej inwazji na Ukrainę – jest całkowite uniezależnienie Unii Europejskiej od dostaw surowców energetycznych z Federacji Rosyjskiej. Elementami tej inicjatywy są: przyspieszenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (czystej energii), zdywersyfikowanie dostaw paliw kopalnych z innych kierunków niż rosyjski oraz dalszy postęp w zakresie efektywności i oszczędności wykorzystania energii.

//

OFERTA TGE

Misją TGE jest zapewnienie interesariuszom rynków towarowych dopasowanej, kompleksowej oferty w zakresie obrotu produktami energetycznymi i rolnymi w ramach zorganizowanej platformy, która gwarantuje najwyższe standardy przejrzystości i integralności. W ten sposób uczestnicy rynku mogą handlować w sposób transparentny, konkurencyjny i umożliwiający wypełnienie zaciągniętych na Giełdzie zobowiązań dotyczących dostarczenia towaru i rozliczenia jego wartości. Dążąc nieustannie do ciągłego podnoszenia standardów bezpieczeństwa obrotu, a także dotrzymując kroku najnowszym zmianom regulacyjnym i technologicznym, TGE implementuje mechanizmy umożliwiające uczestnikom rynku analizę trendów czy podejmowanie decyzji biznesowych dotyczących tych segmentów rynku, które w najbliższej przyszłości będą odgrywały coraz większą rolę.

W 2022 r. Giełda udostępniła swoim uczestnikom dwa nowe indeksy miesięczne (TGeONSHOREm i TGePVm), bazujące na standardowych profilach produkcji energii elektrycznej ze źródeł wiatrowych na lądzie i fotowoltaicznych w Polsce. Inicjatywa ta stanowiła w istocie implementację jednej z rekomendacji zawartych w raporcie Instytutu Jagiellońskiego pt. „Kierunki rozwoju rynku giełdowego dla sektora OZE”. Dokument wskazywał na szereg rozwiązań, których wdrażaniem zajmuje się powołany w lipcu 2021 r. Zespół ds. Rozwoju Oferty Giełdowej dla Sektora OZE, skupiający przedstawicieli GK TGE, instytucji finansowych, sektora energetycznego, a także administracji publicznej.

Charakterystyka nowych indeksów przedstawia się następująco:

TGeONSHOREm

Oparty jest na średniej ważonej cenie dla 24 godzin dostawy energii elektrycznej w danym miesiącu, obliczanej z wykorzystaniem wag określających udział efektywności wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł wiatrowych lądowych na terytorium Polski w poszczególnych godzinach doby, z perspektywy całej doby dostawy i przy uwzględnieniu tylko transakcji zawartych na instrumentach godzinowych RDN.

TGePVm

Bazuje na średniej ważonej cenie dla 24 godzin dostawy energii elektrycznej w danym miesiącu, obliczanej z wykorzystaniem wag określających udział efektywności wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł fotowoltaicznych na terytorium Polski w poszczególnych godzinach doby, z perspektywy całej doby dostawy i przy uwzględnieniu tylko transakcji zawartych na instrumentach godzinowych RDN.

Dodatkowo, Giełda wprowadziła dwa kolejne indeksy:

TGeBASEm

Stanowi punkt odniesienia w stosunku do indeksów TGeONSHOREm oraz TGePVm. Indeks TGeBASEm przedstawia cenę energii elektrycznej dla miesiąca dostawy, obliczaną jako prosta średnia arytmetyczna ze średnich ważonych wolumenem obrotu cen godzinowych, przy uwzględnieniu tylko transakcji zawartych na instrumentach godzinowych RDN.

TGeBASE_WAvg

Wychodzi naprzeciw potrzebie sformalizowania kluczowej wartości cenowej. Odpowiada średniej miesięcznej cenie na RDN ważonej wolumenem obrotu i stanowi wyznacznik przeciętnej ceny energii elektrycznej zakontraktowanej na tym rynku w danym miesiącu, przez co służy do kalkulacji łącznej wartości tej energii. Dzięki utworzeniu indeksu TGeBASE_WAvg wartość ta uzyska swoją precyzyjną definicję i krótką nazwę, co sprzyjać będzie łatwiejszemu odwoływaniu się do niej.

RYNEK ENERGII ELEKTRYCZNEJ

W ramach Rynku Energii Elektrycznej prowadzony jest obrót na rynkach spot (Rynek Dnia Bieżącego i Rynek Dnia Następnego) oraz na rynku terminowym, tj. na platformie OTF (Zorganizowana Platforma Obrotu).

RYNEK DNIA NASTĘPNEGO

Funkcjonuje od roku 2000. Ceny na nim stanowią główny punkt odniesienia dla kontraktów bilateralnych (OTC, ang. *over the counter*) zawieranych między uczestnikami rynku energii w Polsce. Zasadniczymi adresatami rozwiązań proponowanych przez Giełdę w ramach RDN są podmioty, które aktywnie, ale jednocześnie dbając o bezpieczeństwo, na bieżąco domykają swoje portfele zakupu/sprzedaży energii elektrycznej w poszczególnych godzinach doby. Obrót odbywa się na dzień lub dwa dni przed początkiem dostawy energii elektrycznej kontraktowanej danym instrumentem.

W ramach RDN oferowane są kontrakty godzinowe, blokowe i weekendowe (bazowe, szczytowe, pozaszczytowe).

6 rodzajów indeksów cenowych dla dnia dostawy energii elektrycznej:

→ TGeBase	→ TGePeak	→ TGeOffPeak	→ TGe24	→ TGe15	→ TGe9
średnia arytmetyczna ze średnich ważonych cen godzinowych danej doby dostawy, kalkulowanych na podstawie wszystkich kontraktów godzinowych, blokowych i weekendowych	średnia arytmetyczna ze średnich ważonych cen godzinowych okresu szczytu danej doby dostawy (od godz. 7.00 do 22.00), kalkulowanych na podstawie wszystkich kontraktów godzinowych, blokowych i weekendowych typu PEAK	średnia arytmetyczna ze średnich ważonych cen godzinowych okresu spoza szczytu danej doby dostawy (od godz. 00.00 do 7.00 i od 22.00 do 24.00), kalkulowanych na podstawie wszystkich kontraktów godzinowych, blokowych i weekendowych typu OFFPEAK	średnia arytmetyczna z cen godzinowych danej doby dostawy, określonych w ramach kursu jednolitego o godz. 10.30	średnia arytmetyczna z cen godzinowych okresu szczytu danej doby dostawy (od godz. 7.00 do 22.00), określonych w ramach kursu jednolitego o godz. 10.30	średnia arytmetyczna z cen godzinowych okresu spoza szczytu danej doby dostawy (od godz. 00.00 do 7.00 i od 22.00 do 24.00), określonych w ramach kursu jednolitego o godz. 10.30

W czerwcu 2022 r., w ramach regionu wyznaczania zdolności przesyłowych Core (Core CCR), TGE razem z 16 operatorami systemów przesyłowych oraz 9 innymi NEMO wprowadziła w życie mechanizm łączenia rynków dnia następnego z uwzględnieniem rzeczywistych przepływów energii (Core Flow-Based Day-Ahead Market Coupling). Dzięki tej inicjatywie usprawniona została alokacja zdolności przesyłowych w regionie Core CCR i możliwe jest przesyłanie większych ilości energii elektrycznej przez granice w ramach europejskiej sieci, co prowadzi do obniżenia całkowitych kosztów dla odbiorców końcowych. Należy przy tym wskazać, że region Core obejmuje 13 krajów – Austrię, Belgię, Chorwację, Czechy, Francję, Niemcy, Węgry, Luksemburg, Holandię, Polskę, Rumunię, Słowację i Słowenię – o łącznej liczbie ludności 278 milionów i szacowanym rocznym zużyciu energii elektrycznej na poziomie 1 500 TWh.

RYNEK DNIA BIEŻĄCEGO

Od końca 2019 r. RDB funkcjonuje jako część europejskiego Rynku Dnia Bieżącego energii elektrycznej w modelu XBID, aktualnie obejmując swoim zasięgiem 25 państw (Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Niemcy, Norwegia, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Włochy i Węgry). W ten sposób ziściła się idea zapewnienia możliwości transgranicznego handlu energią elektryczną pomiędzy uczestnikami rynku działającymi w różnych krajach UE. W listopadzie 2022 r. w ramach SIDC został wdrożony czwarty etap integracji, dzięki czemu europejski Rynek Dnia Bieżącego energii elektrycznej objął swoim zasięgiem także Grecję i Słowację.

Uruchomiony w 2018 r. model XBID (Cross Border IntraDay Coupling) opiera się na wspólnym systemie informatycznym (zarządzanym centralnie przez Deutsche Boerse AG), z jedną wspólną książką zleceń (SOB – *Shared Order Book*), modułem zarządzania zdolnościami przesyłowymi (CMM – *Capacity Management Module*) oraz modułem rozliczeń technicznych i finansowych (SM – *Shipping Module*).

Obrót w ramach tego rynku odbywa się przez 24 godziny na dobę, w systemie notowań ciągłych obejmujących instrumenty z dostawą w dniu bieżącym oraz (od godz. 14.00) następnym. Transakcje zawierane są w euro, lecz rozliczenia między Giełdą a krajowymi uczestnikami rynku (dokonywane przez IRGiT) realizowane są w walucie polskiej.

RYNEK TERMINOWY

Transakcje są zawierane na Zorganizowanej Platformie Obrotu (OTF – *Organised Trading Platform*) w ramach Rynku Terminowego Produktów z dostawą energii elektrycznej (RTPE).

WOLUMENY I CENY NA RYNKU ENERGII ELEKTRYCZNEJ W 2022 R.

Polski rynek energii elektrycznej jest największym pod względem wolumenów w Europie Środkowo-Wschodniej i niewątpliwie liczącym się w skali całej Unii Europejskiej. Jego znaczenie wynika z rozbudowanych połączeń transgranicznych i połączeń z sąsiednimi systemami elektroenergetycznymi: niemieckim, czeskim, słowackim, ukraińskim, litewskim i skandynawskim.

W 2022 r. wolumen wytworzonej energii elektrycznej brutto wyniósł 175,2 TWh, co oznacza wzrost o niecały 1% w porównaniu z rokiem poprzednim. Jednocześnie krajowe zużycie energii elektrycznej brutto wyniosło 173,5 TWh, co oznacza spadek o ok. 0,5% w porównaniu z 2021 r.¹

¹ Źródło: PSE, w: https://www.pse.pl/dane-systemowe/funkcjonowanie-kse/raporty-rocne-z-funkcjonowania-kse-za-rok/raporty-za-rok-2022#r5_1, dostęp: 7.08.2023 r.

WOLUMENY

W roku 2022 wolumen energii elektrycznej będącej przedmiotem obrotu na wszystkich rynkach TGE wyniósł 141,4 TWh, co oznacza spadek o 37,2% w stosunku do roku 2021. Jednocześnie obrót ten stanowił ok. 89% krajowego zużycia energii elektrycznej netto.

Poziom obrotów na rykach spotowych energii elektrycznej – 33,0 TWh – spadł całościowo o 8,9% r/r, przy czym na Rynku Dnia Bieżącego obroty w wysokości niecałych 2 TWh były niższe od tych z roku 2021 o 15,9%, zaś na Rynku Dnia Następnego obroty na poziomie 31,0 TWh oznaczały spadek w stosunku do roku poprzedniego o 8,4%.

Z kolei na rynku terminowym (OTF) obroty wyniosły 108,3 TWh, co odpowiada spadkowi o 42,7% w stosunku do roku 2021.

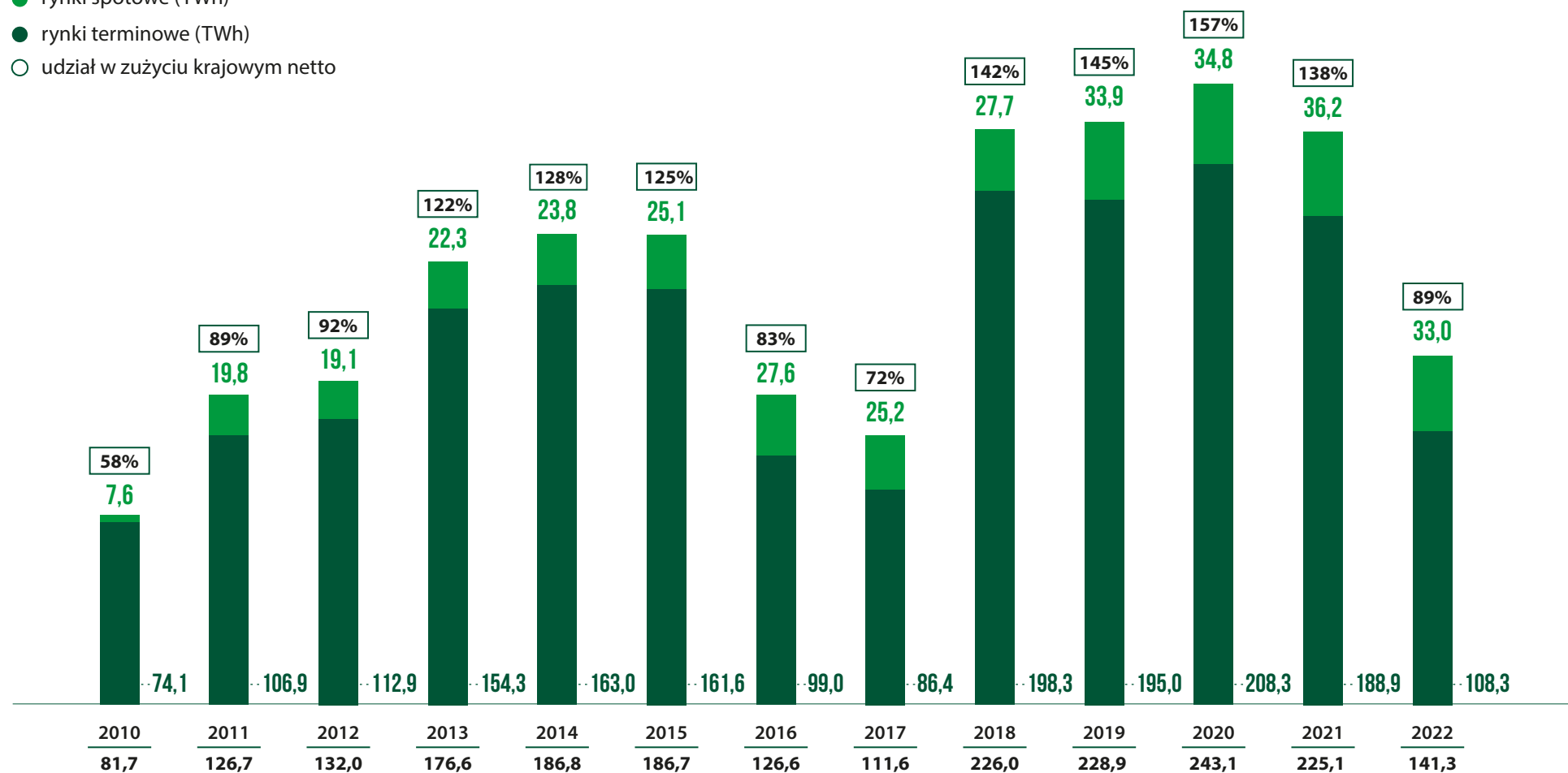
CENY

Rok 2022 był kolejnym, w którym – z uwagi na globalne uwarunkowania polityczno-gospodarcze – odnotowano jeszcze gwałtowniejsze wzrosty średnich cen, po jakich kontraktowano energię elektryczną, zarówno na rynkach spotowych, jak i terminowych.

Średnioważona cena BASE na Rynku Dnia Następnego ukształtowała się w roku 2022 na poziomie 796,17 zł/MWh i był to wzrost o 395,00 zł/MWh względem roku 2021. Z jeszcze bardziej radykalnymi wzrostami mieliśmy do czynienia na rynku terminowym. Średnioważona cena kontraktu rocznego z dostawą pasmową w roku 2023 (BASE_Y-23) wyniosła w całym 2022 r. 1 110,04 zł/MWh, osiągając wzrost aż o 725,88 zł/MWh w stosunku do ceny z notowań kontraktu BASE_Y-22 w roku 2021.

■ UJĘCIE HISTORYCZNE WOLUMENÓW ENERGII ELEKTRYCZNEJ BĘDĄCEJ PRZEDMIOTEM OBROTU NA RYNKACH TGE

- rynki spotowe (TWh)
- rynki terminowe (TWh)
- udział w zużyciu krajowym netto

RYNEK GAZU ZIEMNEGO

Podobnie jak w przypadku Rynku Energii Elektrycznej, obrót na Rynku Gazu Ziemnego jest prowadzony na rynkach spot (Rynek Dnia Bieżącego i Rynek Dnia Następnego) oraz na rynku terminowym, w ramach platformy OTF (Zorganizowana Platforma Obrotu).

RYNEK DNIA NASTĘPNEGO

Funkcjonuje od końca 2012 r., stanowiąc podstawę rynku spot i umożliwiając dostosowanie portfela do zapotrzebowania w najbliższych dobach gazowych. Obrót odbywa się codziennie, w systemie notowań ciągłych. Dostępne są kontrakty dobowe notowane codziennie (GAS_BASE, SGT_BASE i GLW_BASE) oraz weekendowe notowane w czwartki i piątki (GAS_WEEKEND).

Zmiany na rynku obrazują następujące indeksy:

TGEgasDA

średni ważony wolumenem kurs transakcji na RDNg dla instrumentu GAS_BASE dla danego dnia dostawy

TGEsgtDA

średni ważony wolumenem kurs transakcji na RDNg dla instrumentu SGT_BASE dla danego dnia dostawy

TGEglwDA

średni ważony wolumenem kurs transakcji na RDNg dla instrumentu GLW_BASE dla danego dnia dostawy

RYNEK DNIA BIEŻĄCEGO

Uruchomiony w połowie 2014 r. Obrót prowadzony jest w dniu dostawy, w systemie notowań ciągłych, odbywających się codziennie, na instrumentach godzinowych. Zmienność cen odzwierciedlana jest analogicznymi do tych z Rynku Dnia Następnego gazu trzema indeksami dziennymi: TGEgasID, TGEsgtID i TGEglwID.

RYNEK TERMINOWY

Transakcje są zawierane na Zorganizowanej Platformie Obrotu (OTF – *Organised Trading Platform*) w ramach Rynku Terminowego Produktów z dostawą gazu ziemnego (RTPG).

WOLUMENY I CENY NA RYNKU GAZU ZIEMNEGO W 2022 R.

Podobnie jak w przypadku energii elektrycznej, krajowy rynek gazu ziemnego charakteryzuje się największym zużyciem na poziomie regionalnym, co oznacza, że Polska jest jednym z kluczowych w Unii Europejskiej uczestników rynku gazu ziemnego, z perspektywą dalszego wzrostu znaczenia w najbliższej przyszłości.

WOLUMENY

Wolumen obrotu gazem ziemnym na TGE wyniósł w 2022 r. 141,6 TWh, co oznacza spadek o 21,7% w stosunku do rekordowego roku 2021. Na rynkach spotowych wielkość obrotu ukształtowała się na poziomie 22,7 TWh (spadek o 20,6% r/r), przy czym na Rynku Dnia Następnego było to 18,0 TWh (spadek o 17,5% r/r), zaś na Rynku Dnia Bieżącego – 4,7 TWh (spadek o 30,5% r/r). Na rynku terminowym (RTPG) uczestnicy sprzedali i kupili 118,9 TWh gazu ziemnego, co przekłada się na spadek o 21,9% w stosunku do roku poprzedniego.

Biorąc pod uwagę powyższe wolumeny, wielkość obrotu gazem ziemnym na TGE w roku 2022 przełożyła się na udział w krajowym zużyciu brutto gazu ziemnego (193,6 TWh) wynoszący 73%.

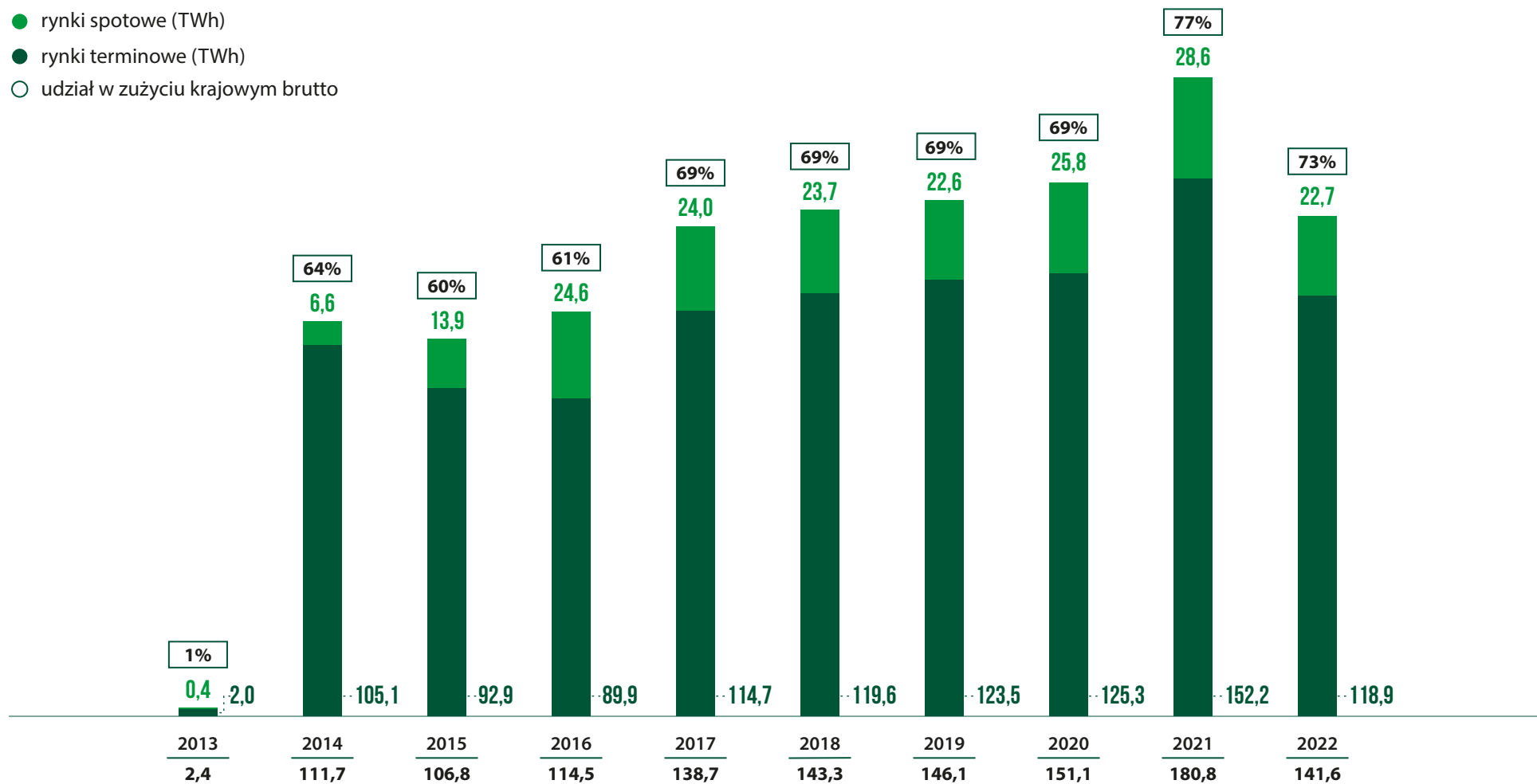
CENY

Podobnie jak w przypadku energii elektrycznej, także ceny gazu ziemnego na Giełdzie poszybowały w roku 2022 gwałtownie w górę.

Średnioważona cena na rynkach spotowych gazu wyniosła w 2022 r. 547,79 zł/MWh, co oznacza wzrost o 321,50 zł/MWh względem roku 2021. Z kolei na rynku terminowym cena średnioważona kontraktu z dostawą w roku 2023 (GAS_BASE_Y-23) ukształtowała się w roku 2022 na poziomie 546,38 zł/MWh, czyli o 370,04 zł/MWh wyższym od analogicznej ceny z notowań kontraktu GAS_BASE_Y-22 w roku 2021.

■ UJĘCIE HISTORYCZNE WOLUMENÓW GAZU ZIEMNEGO BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM OBROTU NA RYNKACH TGE

- rynki spotowe (TWh)
- rynki terminowe (TWh)
- udział w zużyciu krajowym brutto

RYNEK PRAW MAJĄTKOWYCH

Prawa majątkowe związane z pochodzeniem energii z odnawialnych źródeł oraz efektywnością energetyczną stanowią instrument wsparcia dla podmiotów wytwarzających energię w źródłach OZE oraz wdrażających lub finansujących przedsięwzięcia służące jej efektywniejszemu wykorzystaniu.

Obrót tymi prawami odbywa się w ramach osobnego rynku giełdowego, będącego istotnym elementem oferty TGE. Z jednej strony wytwórcy energii z OZE i podmioty wdrażające projekty służące efektywności energetycznej mają szansę na zyskowne spieniężenie posiadanych praw majątkowych oraz pewne rozliczenie transakcji, z drugiej – przedsiębiorstwa energetyczne mogą w sposób konkurencyjny pozyskać ww. prawa w celu ich umorzenia, realizując nałożone na firmy obowiązki ustawowe w tym zakresie.

Na Rynku Praw Majątkowych odbywa się obrót prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej:

ZIELONE CERTYFIKATY

świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii innych niż biogazownie rolnicze
/PMOZE, PMOZE_A/

BŁĘKITNE CERTYFIKATY

świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w biogazowniach rolniczych
/PMOZE-BIO/

BRĄZOWE CERTYFIKATY

świadectwa pochodzenia biogazu rolniczego i wprowadzenia go do sieci dystrybucyjnej
/PMBG/

BIAŁE CERTYFIKATY

świadectwa efektywności energetycznej, pozyskane przez podmioty, które wdrożyły przedsięwzięcia służące efektywności energetycznej, zmierzające do oszczędności zużywanej energii
/PMEF_F oraz instrumenty roczne/

Możliwy jest ponadto handel prawami majątkowymi na rynku terminowym, w ramach Rynku Terminowego Praw Majątkowych (RTPM), na którym prawa majątkowe (typu PMOZE_A) mogą być kontraktowane na dalszą przyszłość z wykorzystaniem instrumentów finansowych.

WOLUMENY I CENY NA RYNKU PRAW MAJĄTKOWYCH W 2022 R.

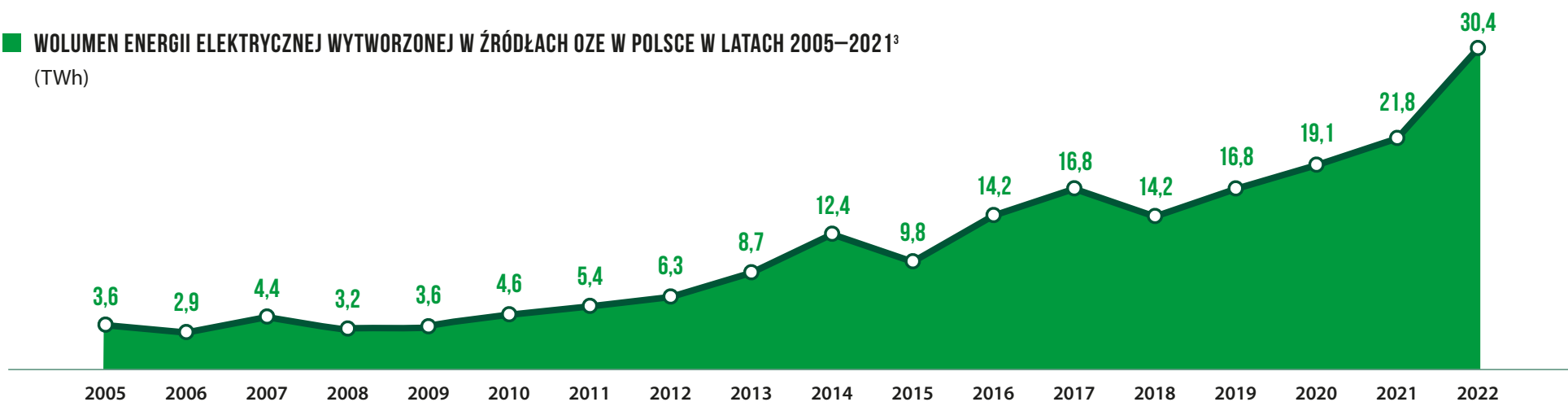
W 2022 r. produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w Polsce zwiększyła się o ponad 45%, natomiast wolumen mocy zainstalowanych OZE wzrósł z poziomu 15 GW w roku 2021 do 21,5 GW (więcej o 43%), co przełożyło się na udział źródeł odnawialnych w całości mocy zainstalowanych w KSE w wysokości 35,7%².

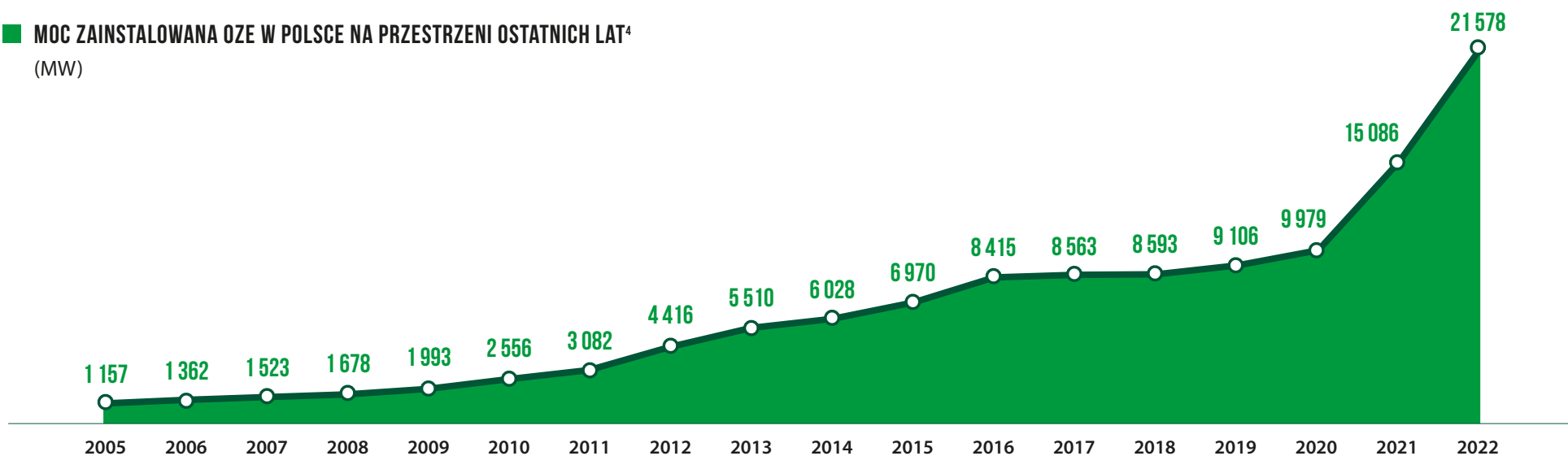
² Źródło: Tamże.

WOLUMEN ENERGII ELEKTRYCZNEJ WYTWORZONEJ W ŹRÓDŁACH OZE W POLSCE W LATACH 2005–2021³

(TWh)

³ Źródło: Tamże.**MOC ZAINSTALOWANA OZE W POLSCE NA PRZESTRZENI OSTATNICH LAT⁴**

(MW)

⁴ Źródło: Tamże.

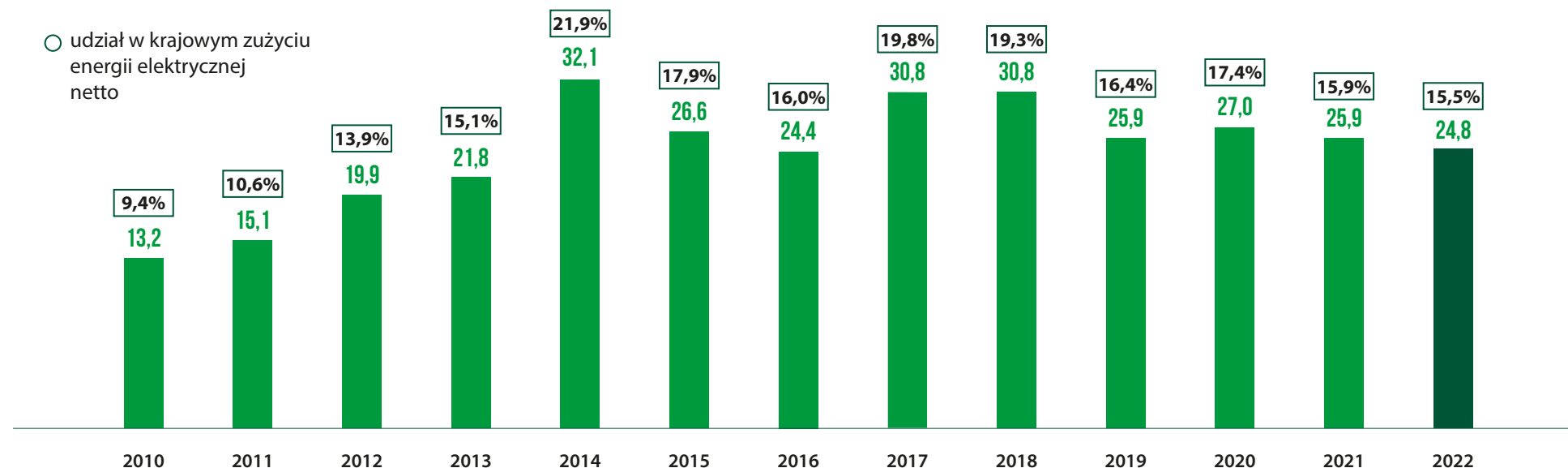
ŚWIADECTWA POCHODZENIA ENERGII Z OZE

Całkowity wolumen obrotu prawami majątkowymi dla energii elektrycznej z OZE wyniósł w 2022 r. 24,8 TWh, co przełożyło się na spadek rzędu 4,4% w stosunku do roku poprzedniego. Cena średnioważona na sesjach RPM wyniosła w 2022 r. dla instrumentu PMOZE_A 191,80 zł/MWh, czyli o 0,07 zł/MWh mniej w porównaniu do roku 2021.

■ WOLUMENY OBROTÓW PRAWAMI MAJĄTKOWYMI WYNIKAJĄCYMI ZE ŚWIADECTW POCHODZENIA ENERGII ELEKTRYCZNEJ WYPRODUKOWANEJ W OZE, W TYM W BIOGAZOWNIACH ROLNICZYCH (INSTRUMENTY PMOZE, PMOZE_A ORAZ PMOZE-BIO), ZARÓWNO NA RYNKACH SPOT (RPM), JAK I TERMINOWYCH, W POSZCZEGÓLNYCH LATACH

(TWh)

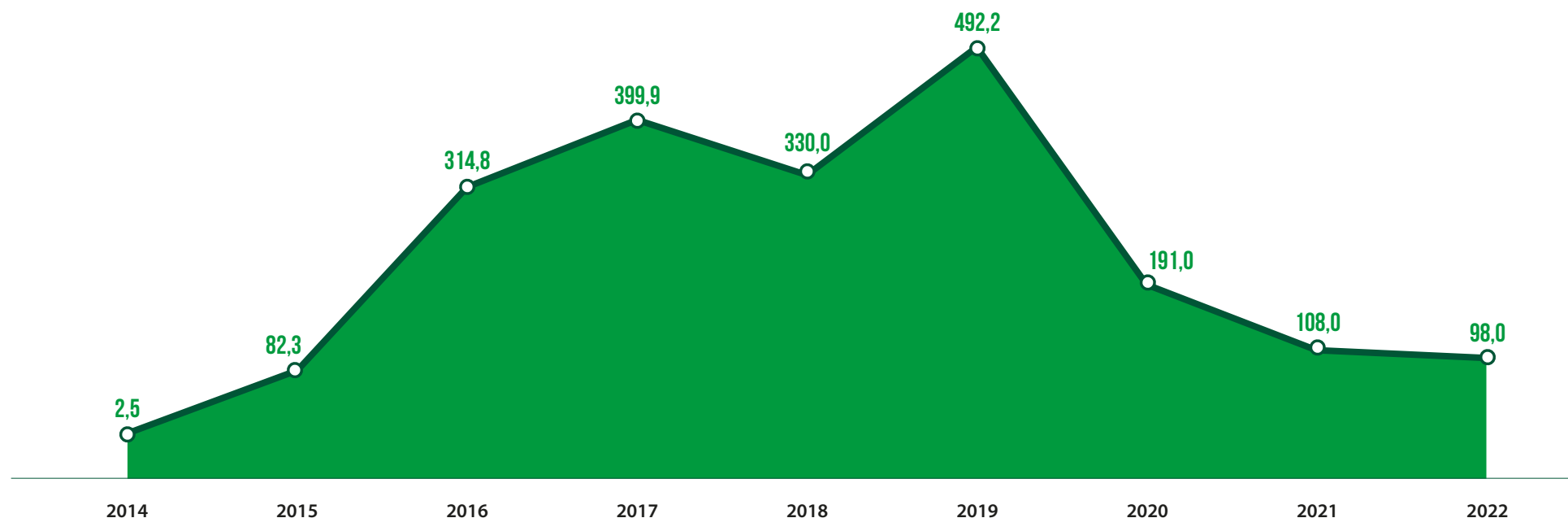
○ udział w krajowym zużyciu energii elektrycznej netto

ŚWIADECTWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

Wolumen obrotu prawami majątkowymi dla efektywności energetycznej w 2022 r. wyniósł 98,0 ktoe, co oznacza spadek w stosunku do roku 2021 o 9,3%. Średnia ważona wolumenem cena instrumentu PMEF_F na sesjach 2022 r. ukształtowała się na poziomie 2 284,23 zł/toe, czyli o 90,85 zł/toe niżej niż w roku 2021.

■ HISTORYCZNY RYS DYNAMIKI OBROTU PRAWAMI MAJĄTKOWYMI WYNIKAJĄCYMI ZE ŚWIADECTW EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ (ktoe)

GWARANCJE POCHODZENIA

Dynamiczny wzrost mocy zainstalowanej z odnawialnych źródeł energii, a co za tym idzie – wolumenu obrotu energią elektryczną wytwarzaną w OZE będzie skutkował bezpośrednio zwiększeniem obrotów gwarancjami pochodzenia.

Sprzyja temu także coraz większa świadomość dostawców i odbiorców w zakresie znaczenia, jakie dla każdego uczestnika rynku będzie mieć możliwość wykazania, że w codziennej działalności biznesowej podmioty te wspierają transformację energetyczną oraz dbają o środowisko naturalne. W dalszym ciągu trwają też prace legislacyjne i organizacyjne związane z planowanym umiędzynarodowieniem obrotu gwarancjami pochodzenia. Sfinalizowanie tych działań oraz przystąpienie prezesa URE do AIB (Association of Issuing Bodies) powinny wygenerować kolejne wzrosty wolumenów ww. gwarancji, będących przedmiotem obrotu w Rejestrze Gwarancji Pochodzenia prowadzonym przez TGE.

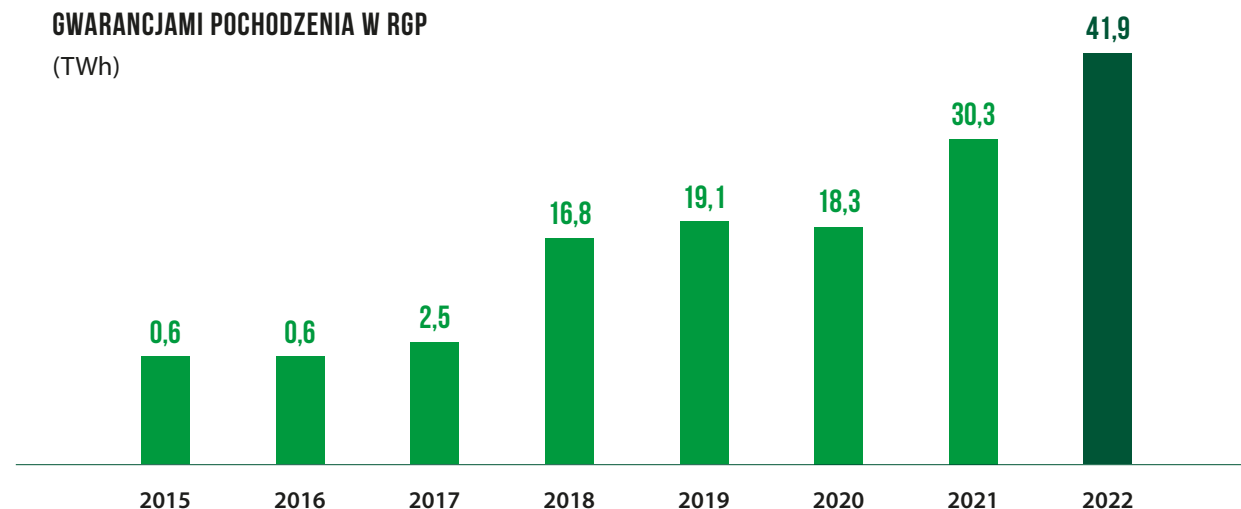

WOLUMEN OBROTU I CENY GWARANCJI POCHODZENIA W 2022 R.

W 2022 r. wolumen obrotu gwarancjami pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej w OZE zamknął się z wynikiem 41,9 GWh (wzrost o 38,1% w stosunku do roku 2021), co oznacza, że po raz drugi z rzędu osiągnięty został najwyższy wynik w historii Rejestru Gwarancji Pochodzenia TGE.

Średnia ważona cena gwarancji pochodzenia dla OZE w 2022 r. wyniosła 5,05 zł/MWh, co oznacza wzrost o 3,48 zł/MWh w stosunku do roku poprzedniego.

**HISTORYCZNY RYS WOLUMENU OBROTU
GWARANCJAMI POCHODZENIA W RGP
(TWh)**

RYNEK ROLNY

Giełdowy Rynek Rolny (GRR, inaczej też Rynek Towarów Rolno-Spożywczych – RTRS) stanowi implementację jednej z inicjatyw strategicznych GK GPW. Został uruchomiony w ramach projektu Platformy Żywnościowej, który TGE prowadzi wspólnie z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa.

GRR jest w istocie wyodrębnionym segmentem Rynku Towarów Giełdowych TGE, umożliwiającym prowadzenie obrotu wybranymi, oznaczonymi co do gatunku produktami rolnymi oraz spożywczymi. Giełda określa przy tym standardy jakościowe towaru oraz zapewnia ich przestrzeganie, wykorzystując System Magazynów Autoryzowanych.

Giełdowy Rynek Rolny jest rynkiem kasowym (spot) – zawierane na nim transakcje podlegają natychmiastowemu rozliczeniu z fizyczną dostawą towaru. Określenie przez TGE zasad uczestnictwa, warunków zawierania transakcji i sposobu ich realizacji zapewnia uczestnikom rynku prowadzenie obrotu na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach.

W ramach GRR obrót prowadzony jest równolegle w systemach:

- **kursu jednolitego**, w którym wszystkie transakcje giełdowe dla konkretnego instrumentu zawierane są na danej sesji po tej samej cenie, wyznaczonej przez Giełdę wg określonego algorytmu; notowania jednolite prowadzone są raz na tydzień dla wystandaryzowanych kontraktów, których przedmiotem jest towar przechowywany z wykorzystaniem Systemu Magazynów Autoryzowanych,
- **aukcji**, polegającym na organizowaniu na wniosek oferenta doraźnych aukcji, których przedmiotem jest sprzedaż towaru wystawionego przez uczestnika obrotu dysponującego własnym magazynem autoryzowanym.

GRR oferuje obecnie obrót pszenicą, kukurydzą, żytem oraz rzepakiem.

KLUCZOWI INTERESARIUSZE GIEŁDOWEGO RYNKU ROLNEGO

Towarowa Giełda Energii (TGE)

organizuje obrót oraz prowadzi notowania dla dopuszczonych do obrotu towarów, a także nadzoruje System Magazynów Autoryzowanych (SMA)

Giełdowa Izba Rozrachunkowa (prowadzona przez IRGiT)

organizuje i zarządza systemem zabezpieczeń transakcji, a także prowadzi rozliczenia oraz rozrachunek finansowy transakcji zawartych na GRR

Magazyny autoryzowane

magazyny zbożowe, wchodzące w skład Systemu Magazynów Autoryzowanych (SMA), które odpowiadają za weryfikację i zachowanie jakości towaru wprowadzanego do obrotu na GRR oraz realizują rozrachunek w produktach zawartych transakcji, umożliwiając fizyczny przepływ towaru

Uczestnicy obrotu / kontrahenci

podmioty zawierające transakcje na GRR na swój rachunek (Członkowie Giełdy i osoby działające za pośrednictwem Członków Giełdy)

Domy maklerskie / brokerzy

profesjonalni uczestnicy rynku pełniący rolę pośredników umożliwiających zawieranie i rozliczanie transakcji giełdowych podmiotom, które nie posiadają statusu Członka Giełdy

Laboratoria odwoławcze

wyznaczone przez TGE profesjonalne laboratoria, których rolą jest prowadzenie badań odwoławczych na zlecenie uczestników obrotu w celu rozstrzygania, czy określona partia towaru dopuszczonego do obrotu na Giełdzie spełnia standardy jakościowe

Jednostka kontrolno-autoryzacyjna

wybrany przez TGE podmiot, który na jej zlecenie weryfikuje spełnienie wymagań techniczno-organizacyjnych przez magazyny ubiegające się o nadanie statusu magazynu autoryzowanego lub już taki status posiadające

SMA

System Magazynów Autoryzowanych (SMA) opiera się na magazynach spełniających specjalistyczne wymogi organizacyjno-techniczne określone przez TGE, dzięki czemu zapewnione jest jednolite postępowanie z towarami będącymi przedmiotem obrotu na GRR podczas ich przyjmowania, przechowywania oraz wydawania. Udział w SMA jest dobrowolny, wymagana jest jedynie odpowiednia umowa z Giełdą, która wprawdzie nadzoruje działalność SMA, jednak nie ponosi wobec uczestników obrotu odpowiedzialności za towar składowany w magazynach autoryzowanych – za wszelkie roszczenia w tym zakresie odpowiadają poszczególne magazyny.

UCZESTNICTWO W GRR

Transakcje na GRR mogą zawierać wszystkie podmioty, które mają status Członka Giełdy lub są klientami Członków Giełdy.

- Członkiem Giełdy mogą zostać wyłącznie podmioty spełniające wymogi określone przez Giełdę w Regulaminie obrotu Rynku Towarów Giełdowych. Są to najczęściej profesjonalne jednostki, których przedmiotem działalności jest obrót instrumentami finansowymi i towarowymi, np. domy maklerskie, towarowe domy maklerskie czy firmy inwestycyjne. Dodatkowo, w celu dopuszczenia do GRR konieczne jest uzyskanie statusu Członka Giełdowej Izby Rozrachunkowej lub zawarcie umowy dotyczącej rozliczania transakcji z Członkiem Giełdowej Izby Rozrachunkowej.
- Inne podmioty, które nie chcą lub nie mogą uzyskać statusu Członka Giełdy, mają możliwość zawierania transakcji na GRR za pośrednictwem Członka Giełdy dopuszczonego do GRR, świadczącego usługi maklerskie (domu maklerskiego).

Istotnym interesariuszem GRR jest także Rada Rynku Rolnego – ciało opiniotawcze i doradcze Zarządu TGE w sprawach dotyczących funkcjonowania GRR oraz Systemu Magazynów Autoryzowanych. Szerzej o radzie w dalszej części Raportu (str. 66).

FACYLITACJA OBROTU NA GRR

Reagując na aktualne trendy rynkowe, a także odpowiadając na potrzeby uczestników obrotu, TGE stara się w sposób ciągły prowadzić działania zmierzające do uatrakcyjnienia swojej oferty, także w przypadku GRR. W roku 2022 dotyczyło to następujących inicjatyw:

- ułatwienie uczestnikom rynku organizacji aukcji przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa obrotu dzięki:
 - skróceniu do trzech dni terminu na złożenie wniosku o aukcję,
 - likwidacji wadium wnoszonego przez uczestnika Systemu Magazynów Autoryzowanych,
 - skróceniu do jednego dnia czasu rozliczenia po zakończeniu aukcji;
- obniżenie w całym 2023 r. opłat związanych z prowadzeniem obrotu na RTRS: opłaty rocznej, opłat transakcyjnych oraz dodatkowych;
- ustalenie opłat stałych związanych z uczestnictwem w Systemie Magazynów Autoryzowanych na poziomie 0 zł na cały rok 2023.

OBROTY NA GRR W 2022 R.

W 2022 r. na Giełdowym Rynku Rolnym zawarto transakcje o wolumenie 2 450 ton zbóż (z czego 2 350 ton dotyczyło pszenicy klasy B). Stanowi to spadek o 48,4% w stosunku do roku 2021.

2 450
TON ZBÓŻ

spadek r/r

-48,4%
▼

USŁUGI INFORMACYJNE I SPRAWOZDAWCZE

Ambicją TGE jest udostępnienie uczestnikom rynku jak najbardziej kompletnej oferty związanej z udziałem w regulowanym obrocie towarami giełdowymi. Realizując ten cel, spółka zapewnia możliwość skorzystania z szeregu instrumentów, zarówno na poziomie informacyjnym, jak i sprawozdawczym. O specyfice oferty TGE w tej dziedzinie świadczy wykorzystanie mechanizmów gwarantujących zróżnicowany zakres dostępu do danych rynkowych, dzięki którym każdy uczestnik obrotu może wybrać instrument w sposób optymalny odpowiadający jego potrzebom.

DANE RYNKOWE PUBLICZNIE DOSTĘPNE:

GPI – GIEŁDOWA PLATFORMA INFORMACYJNA

Dzięki GPI Giełda gwarantuje dostęp do jednego, kompleksowego źródła informacji o rynku energii elektrycznej. Platforma umożliwia transparentną i uporządkowaną prezentację danych dotyczących systemu elektroenergetycznego w Polsce, a ponadto pozwala uczestnikom rynków hurtowych zrealizować obowiązek publikacji tzw. informacji wewnętrznych, zgodnie z art. 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (tzw. rozporządzenie REMIT). Informacje te dotyczą dostępności mocy wytwórczych, a docelowo także dostępności urządzeń odbiorczych – są to więc wszelkie dane mogące mieć wpływ na poziom cen na hurtowych rynkach energii oraz na podejmowanie decyzji handlowych przez uczestników tych rynków.

Giełdowa Platforma Informacyjna składa się z czterech głównych elementów:

- Ważne informacje transakcyjne,
- Dane o systemie elektroenergetycznym,
- Komunikaty GPI,
- Ubytki mocy.

DANE CZASU RZECZYWISTEGO

Dane rynkowe TGE czasu rzeczywistego są udostępniane za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Pełen zakres oferowanych informacji obejmuje wszystkie działające na TGE rynki: energii elektrycznej, gazu, praw majątkowych oraz rolny (RTRS). Nowoczesne rozwiązania technologiczne umożliwiają zarówno udostępnianie danych w celu ich dalszej dystrybucji, jak i wykorzystanie informacji w aplikacjach do handlu automatycznego, zarządzania ryzykiem, analizy ilościowej, zarządzania funduszem czy portfelem. Odbiór danych jest możliwy poprzez bezpośrednie podłączenie do systemów informatycznych GPW bądź za pośrednictwem dystrybutorów informacji udostępniających produkty informacyjne GPW.

DANE PRZETWORZONE:

PLATFORMA AIR (ANALIZY, INFORMACJE, RAPORTY)

Platforma „Analizy, Informacje, Raporty” (AIR) to unikatowe rozwiązanie służące zaspokojeniu wszystkich potrzeb biznesowych, umożliwia bowiem uproszczone zarządzanie danymi, jednocześnie znacząco obniżając koszty pozyskiwania informacji rynkowych. Jest źródłem kompleksowej wiedzy dostarczanej zarówno w formie produktów standardowych, jak i przygotowywanych na indywidualne zamówienia (usługa „Raporty Szyte na Miarę”).

USŁUGI SPRAWOZDAWCZE: RRM TGE

TGE zapewnia także uczestnikom rynku możliwość wypełnienia innych obowiązków wynikających z rozporządzenia REMIT, w szczególności związanych z raportowaniem Agencji ds. Współpracy Urzędów Regulacji (ACER) danych dotyczących zleceń i transakcji zawieranych na hurtowych rynkach energii. Raportowanie takie może być realizowane wyłącznie przez podmioty, które uzyskają status *Registered Reporting Mechanism* (RRM) w ACER.

RRM TGE oferuje uczestnikom rynku następujące funkcjonalności, dzięki którym mogą oni wypełnić obowiązki wynikające z art. 8 rozporządzenia REMIT:

- raportowanie zleceń i transakcji zawieranych za pośrednictwem zorganizowanych platform obrotu,
- raportowanie transakcji zawieranych OTC,
- raportowanie danych przesyłowych i podstawowych.

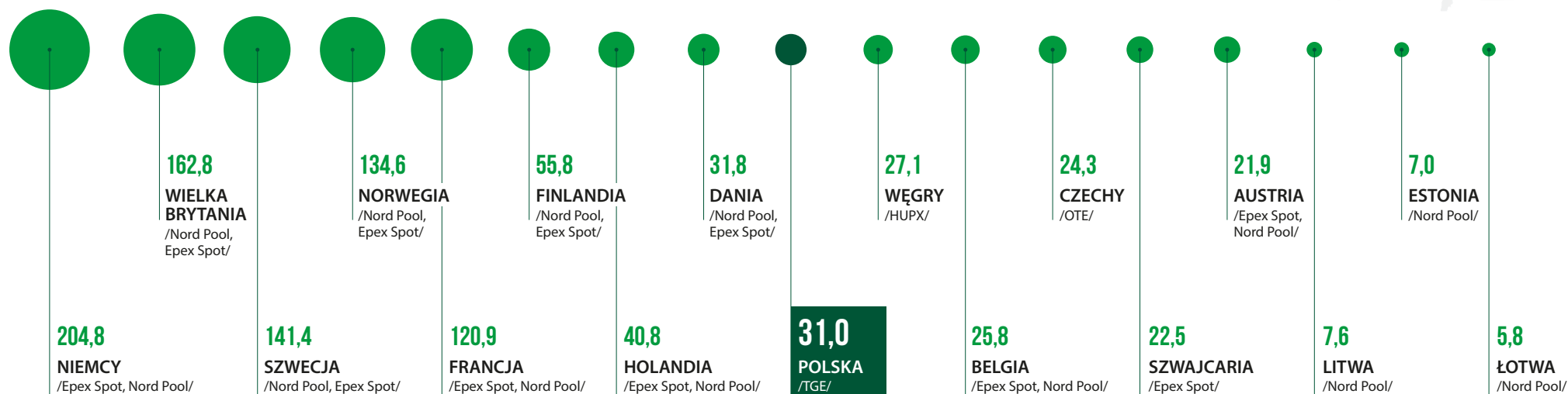

TGE NA TLE INNYCH GIEŁD ENERGII W EUROPIE

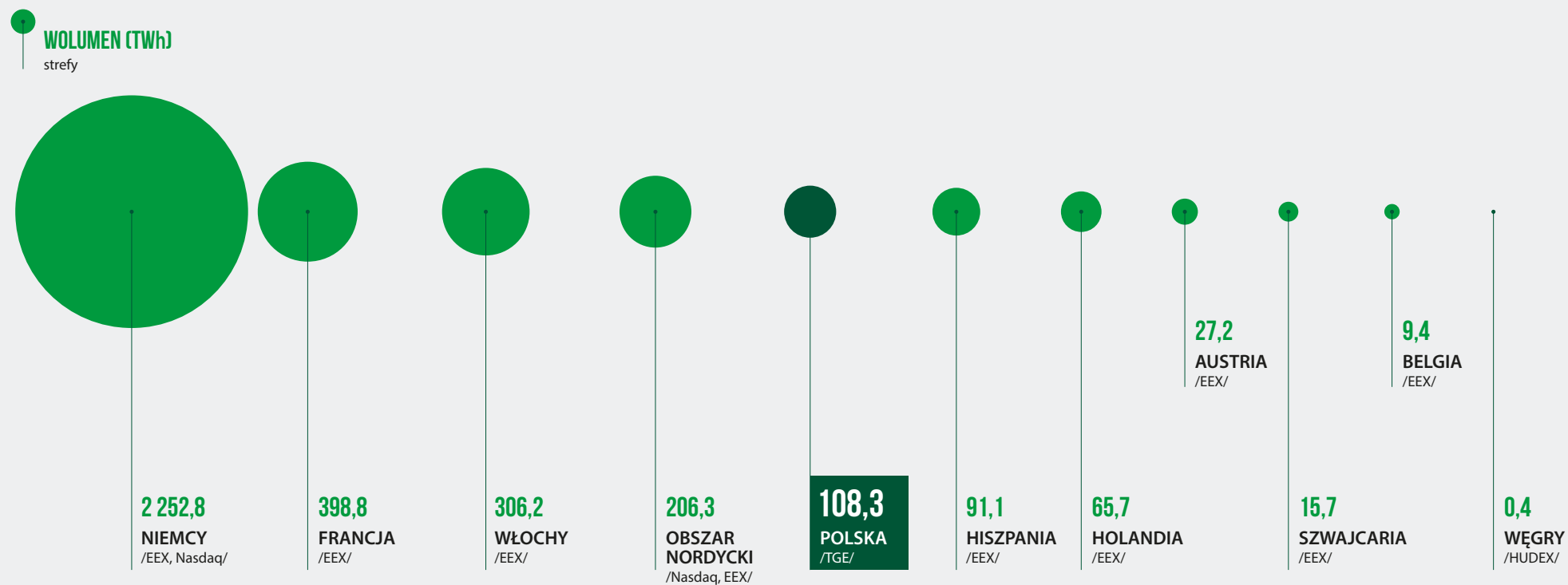
TGE jest znaczącym organizatorem obrotu regulowanego towarami energetycznymi nie tylko na poziomie regionalnym, ale także europejskim. Pozycję spółki na tle konkurencyjnych rynków Starego Kontynentu obrazują poniższe dane dotyczące wolumenów energii elektrycznej i gazu ziemnego, będących przedmiotem obrotu na poszczególnych parkietach państw europejskich.

RYNKI DNIA NASTĘPNEGO ENERGII ELEKTRYCZNEJ W 2022 R.

WOLUMEN (TWh)
strefy

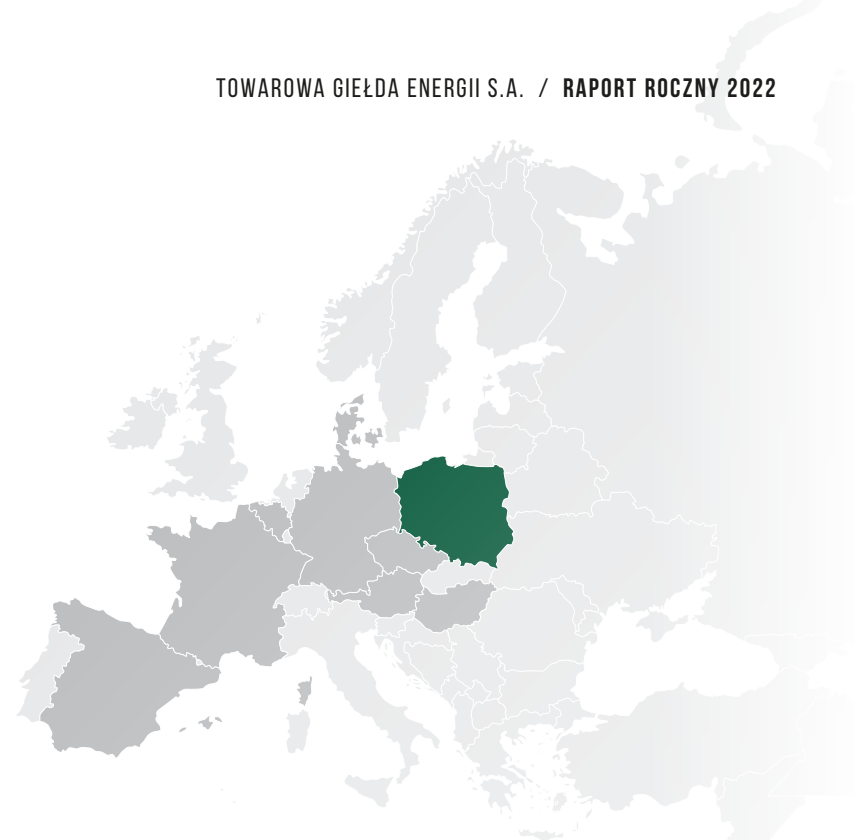
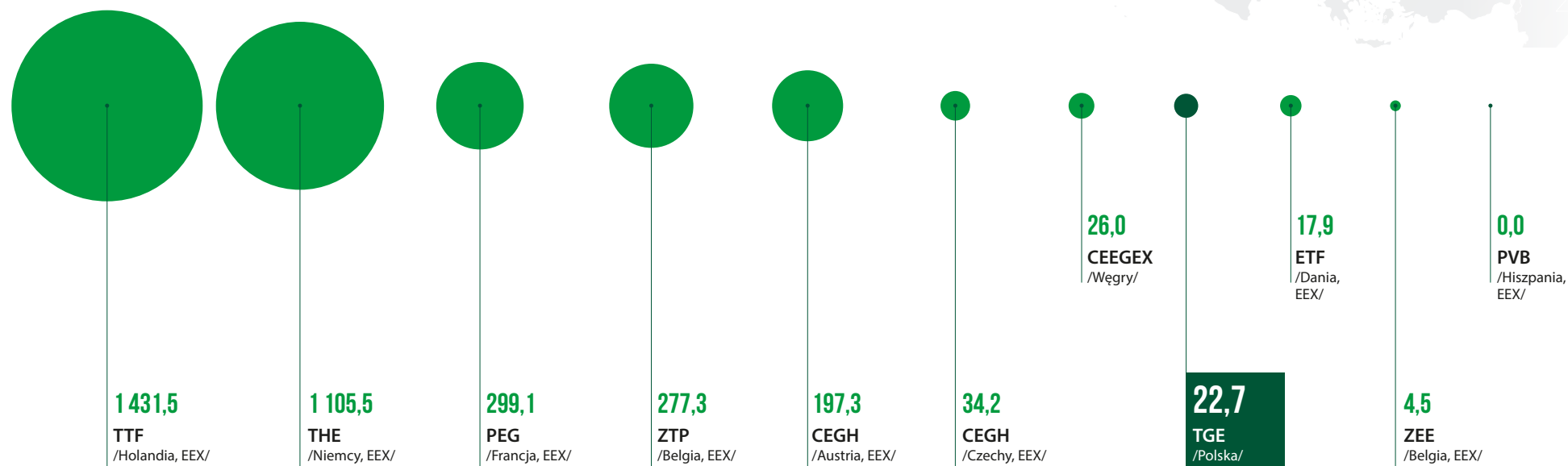

RYNKI TERMINOWE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W 2022 R.

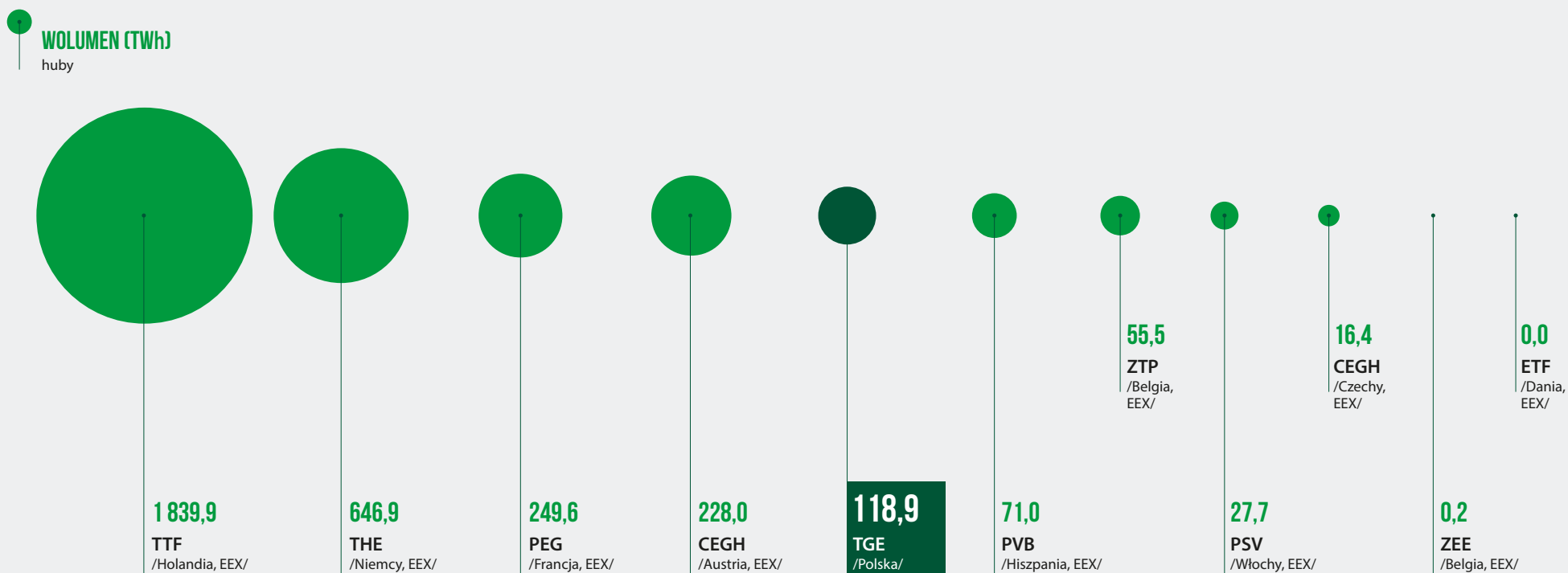
RYNKI SPOT GAZU ZIEMNEGO W 2022 R.

WOLUMEN (TWh)
huby

Przedstawione dane wskazują, że zwłaszcza w przypadku rynków terminowych TGE aspiruje do bycia jednym z najważniejszych w Europie podmiotów organizujących obrót produktami energetycznymi.

RYNKI TERMINOWE GAZU ZIEMNEGO W 2022 R.

WSPÓŁPRACA Z INTERESARIUSZAMI RYNKÓW ENERGII

Filozofia działania TGE opiera się na imperatywie aktywnej współpracy ze wszystkimi interesariuszami rynków towarowych w Polsce. Dzięki temu swoistemu, wielopoziomowemu dialogowi Giełda nieustannie podnosi standardy swoich usług, a także dostosowuje wachlarz produktów do zmieniającego się otoczenia, przy uwzględnieniu potrzeb i oczekiwań artykułowanych przez tych, którzy taką ofertą są najbardziej zainteresowani. Ambicją TGE jest także prowadzenie skutecznej i efektywnej polityki edukacyjnej zmierzającej do pogłębiania świadomości uczestników rynku w zakresie korzyści wynikających z prowadzenia obrotu towarowego z wykorzystaniem przejrzystych i zapewniających konkurencyjność mechanizmów giełdowych.

RADA RYNKU

Ciało doradcze Zarządu TGE. Z uwagi na swój skład oraz przypisane funkcje stanowi istotny element efektywnego dialogu z uczestnikami i interesariuszami rynków energii. Kluczowe zadania Rady Rynku to dbałość o rozwój oferty produktowej oraz podejmowanie inicjatyw mających na celu optymalizację dostępnych instrumentów. Efektem jej prac są więc rekomendacje dotyczące rozbudowy giełdowego rynku towarowego, a także propozycje projektów regulacji w powyższym zakresie czy opiniowanie w nich zmian. Rada Rynku ułatwia i kanalizuje wymianę informacji między TGE a uczestnikami obrotu odnośnie do narzędzi poprawy płynności, zasad funkcjonowania animatorów rynku, systemów notujących i ich rozwoju, wdrażania zmian regulacyjnych oraz prawnych dotyczących rynków prowadzonych przez TGE.

W skład Rady Rynku wchodzi przedstawiciele organów, instytucji i podmiotów, takich jak:

- OGP GAZ-SYSTEM S.A.,
- Izba Domów Maklerskich,
- Izba Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii,
- Izba Gospodarcza Gazownictwa,
- Polskie Towarzystwo Elektrociepłowni Zawodowych,
- Towarzystwo Obrotu Energią,

- Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie,
- Stowarzyszenie Energii Odnawialnej,
- Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej,
- Związek Pracodawców Prywatnych Energetyki (Lewiatan),
- EFET (European Federation of Energy Traders),
- Zarząd TGE,
- Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A.

Rada Rynku funkcjonuje w oparciu o Regulamin oraz przyjęty harmonogram prac na dany rok, choć spotkania o charakterze doraźnym, zwłaszcza w przypadku propozycji zmian regulacji bezpośrednio związanych z działalnością Giełdy, również mają miejsce.

W 2022 r., podczas posiedzeń rady, poddano konsultacji rozwój oferty oraz zmiany wynikające m.in. z podjętych przez Komisję Europejską oraz polski rząd środków interwencyjnych związanych z rynkiem energii elektrycznej. Prowadzono również dyskusje dotyczące modyfikacji na rynku bilansującym, przyjmując rekomendacje wdrożenia nowych produktów, w tym indeksów miesięcznych oraz rozszerzenia oferty dla sektora OZE. Rada omawiała także kwestie związane z prowadzeniem notowań, ich harmonogramem oraz zmianami cenników opłat giełdowych.

RADA RYNKU ROLNEGO

Rada Rynku Rolnego została powołana do życia w roku 2021. Jest ciałem opiniodawczym oraz doradczym Zarządu TGE w sprawach dotyczących rozwoju Giełdowego Rynku Rolnego, w tym Systemu Magazynów Autoryzowanych. Z uwagi na zakres kompetencji, jej członkami są reprezentanci sektora rolno-spożywczego, przedstawiciele najważniejszych organizacji branżowych związanych z rolnictwem, instytutów naukowych oraz organów administracji, w szczególności:

- Instytutu Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego im. prof. Wacława Dąbrowskiego,
- Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
- Izby Gospodarczej Handlowców Przetwórców Zbóż i Producentów Pasz,
- Krajowej Federacji Producentów Zbóż,
- Grupy Producentckiej Luboszanie,
- Krajowego Zrzeszenia Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych,
- Polskiego Związku Pracodawców Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego,
- Polskiego Stowarzyszenia Producentów Oleju,
- Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa,
- Grupy Kapitałowej GPW.

Szczegółowy zakres działania Rady Rynku Rolnego obejmuje wypracowywanie rekomendacji związanych z rozwojem GRR oraz opiniowanie zmian w zakresie poprawy płynności, zasad jego funkcjonowania, kierunków rozbudowy, zmian regulacyjnych i prawnych dotyczących Giełdowego Rynku Rolnego oraz Systemu Magazynów Autoryzowanych, a także promocji GRR.

ROZWÓJ RYNKU GIEŁDOWEGO

Eksperti TGE aktywnie działają zarówno w kraju, jak i za granicą, uczestnicząc w grupach roboczych, forach branżowych czy podejmując rozmaite inicjatywy. Wspólnym mianownikiem tych aktywności jest dążenie do dalszego rozwoju rodzimego oraz europejskiego rynku energii.

Zespoły projektowe oraz robocze zainicjowane przez TGE

Stanowią ważny element strategii Giełdy opartej na dążeniu do ciągłego ulepszania i dostosowywania oferty do dynamicznie zmieniającego się otoczenia regulacyjno-technologicznego. Aktualnie przy TGE działają dwa takie zespoły:

- **Zespół ds. Rozwoju Oferty Giełdowej dla Sektora OZE**

Powstał w efekcie współpracy TGE z Polskim Stowarzyszeniem Energetyki Wiatrowej (PSEW), zmierzającej do określenia adekwatnych rozwiązań i rekomendacji dla dynamicznie rozwijającego się sektora odnawialnych źródeł energii.

Inauguracja prac zespołu miała miejsce w październiku 2021 r., a bezpośrednim przyczynkiem do jego powstania były wnioski płynące z opublikowanego w lipcu tego samego roku raportu Instytutu Jagiellońskiego pt. „Kierunki rozwoju rynku giełdowego dla sektora OZE”, przygotowanego na zlecenie TGE i PSEW. W skład zespołu wchodzi specjalistów branży energetycznej oraz przedstawicieli instytucji finansowych, a więc osoby, które realnie kształtują rozwiązania wspierające dalszy rozwój sektora OZE. Długoterminowym celem działalności zespołu jest określenie warunków brzegowych oraz konkretnych instrumentów uwzględniających skutki transformacji rynków energii w stronę dekarbonizacji i zerowej emisji, z uwzględnieniem aspektów prawnych oraz biznesowych.

Jeśli chodzi o rok 2022, najważniejszym efektem prac zespołu było wdrożenie dwóch nowych indeksów miesięcznych dla sektora OZE (TGeONSHOREm i TGePVm), bazujących na standardowych profilach produkcji energii elektrycznej ze źródeł wiatrowych na lądzie i fotowoltaicznych w Polsce. Z tej okazji TGE zorganizowała także konferencję merytoryczną poświęconą omówieniu nowych narzędzi.

- **Zespół ds. Rynku Instrumentów Finansowych (RIF)**

W skład zespołu wchodzi szerokie grono ekspertów z obszarów: obrotu energią elektryczną i gazem, zarządzania ryzykiem rynkowym oraz portfelem, działalności domów maklerskich, regulacji i compliance, a także rozrachunku giełdowego i izby rozliczeniowej. Pierwszym zadaniem zespołu jest scharakteryzowanie – na podstawie przeprowadzonych analiz – korzyści i barier związanych z wdrożeniem nowego programu instrumentów finansowych. Efektem tych prac będzie określenie modelu rynku, a także standardu ww. instrumentów.

Zespoły robocze działające przy Ministerstwie Klimatu i Środowiska

W 2022 r. TGE kontynuowała działania będące pokłosiem podpisanych rok wcześniej dokumentów o charakterze MoU, których celem było uruchomienie rynku biometanu i wodoru w Polsce. Przedstawiciele Giełdy aktywnie uczestniczyli więc m.in. w pracach zespołów roboczych działających przy MKiŚ: Radzie Koordynacyjnej ds. Gospodarki Wodorowej, Radzie Koordynacyjnej ds. Rozwoju Biogazu i Biometanu oraz w Grupie 7 ds. Unikniętych Emisji (tzw. zespół biometanowy). Dowodem znaczącego wkładu przedstawicieli TGE w pracę ww. gremiów było wyróżnienie jej pracowników przez ministerstwo za zaangażowanie w działalność grup roboczych na rzecz rozwoju gospodarki wodorowej oraz docenienie wkładu merytorycznego samej Giełdy w dotychczasowe prace oraz przyszłej roli TGE w zakresie organizacji obrotu i wyceny wodoru odnawialnego.

Inicjatywa SEEGAS

2022 r. upłynął TGE także na działaniach zmierzających do rozwoju europejskiego rynku giełdowego. Przedstawiciele spółki zabierali głos m.in. na forum inicjatywy SEEGAS, powołanej przez Sekretariat Energy Community w celu koordynacji prac oraz harmonizacji spojrzeń i praktyk w odniesieniu do budowy wspólnego, zintegrowanego rynku gazu w regionie Europy Południowo-Wschodniej. Inicjatywa jest otwarta dla wszystkich interesariuszy pracujących nad tworzeniem lokalnych hubów gazowych, odpowiednich ogólnoeuropejskich interesariuszy oraz ekspertów władz krajowych odpowiedzialnych za regulację sektorów energetyki i finansów w państwach regionu SEEGAS.

EDUKACJA

Działalność edukacyjna, której adresatami są uczestnicy rynku, członkowie TGE, przedstawiciele mediów oraz środowisko akademickie, stanowi istotny element funkcjonowania Towarowej Giełdy Energii od początku jej istnienia, czyli od ponad 20 lat. W tym zakresie spółka była w 2022 r. aktywna na wielu polach.

Szkolenia i certyfikacja maklerów

W 2022 r. TGE przeprowadziła 6 szkoleń dla kandydatów na Maklerów TGE, zakończonych egzaminem, w których łącznie wzięło udział 77 uczestników. Wszystkie one były zorganizowane w formule zdalnej, zarówno w języku polskim, jak i angielskim. Ostatecznie, wystawiono 72 certyfikaty Maklera TGE, uprawniające do reprezentowania Członka Giełdy lub Członka OTF w transakcjach na Rynku Towarów Giełdowych, Zorganizowanej Platformie Obrotu i Rynku Instrumentów Finansowych, prowadzonych przez TGE.

Warsztaty i szkolenia dla instytucji publicznych

W minionym roku zorganizowano również szkolenia online dla instytucji publicznych. W trakcie warsztatów przeprowadzonych dla Ministerstwa Rozwoju i Technologii (luty), Narodowego Centrum Badań Jądrowych (czerwiec) oraz Ministerstwa Klimatu i Środowiska (listopad) przedstawiciele TGE prezentowali najważniejsze aspekty i zagadnienia związane z funkcjonowaniem oraz ofertą Giełdy.

Konferencje i webinaria dla uczestników rynku giełdowego

Podobnie jak w latach ubiegłych, TGE prowadziła także działalność stricte edukacyjną, włączając się aktywnie w projekty skierowane do środowiska szkolno-akademickiego, takie jak Akademia Energii, której organizatorem jest Fundacja L.A. Pagi, a także program Go4Poland czy projekt EduAkcja (wolontariat merytoryczny w formie lekcji online dla 905 osób – uczniów i nauczycieli 38 klas z 37 różnych szkół z całej Polski), realizowane przez Fundację GPW.

W ramach działań zmierzających do poszerzania wiedzy uczestników rynku w 2022 r. TGE zorganizowała również dwie konferencje skierowane do sektora OZE, a także dwa webinaria otwarte w formule online:

- **28 kwietnia** – konferencja pn. „Giełdowy rynek energii szansą dla rozwoju branży OZE”, adresowana do interesariuszy branży OZE. Celem wydarzenia było wskazanie korzyści płynących z uczestnictwa w giełdowym rynku oraz prezentacja kierunków rozwoju oferty TGE w obszarze odnawialnych źródeł energii.
- **30 czerwca** – webinarium online pn. „Towarowa Giełda Energii – centrum informacji rynkowych”, w ramach którego przedstawiona została oferta TGE w zakresie usług informacyjnych. Omówione zostały także zasady funkcjonowania platformy AIR.
- **13 września** – konferencja pn. „Nowe indeksy dla OZE. TGE rozwija ‘zieloną’ ofertę giełdową”, służąca szczegółowej prezentacji dwóch nowych indeksów miesięcznych – TGeONSHOREm i TGePvm – bazujących na standardowych profilach produkcji energii elektrycznej z lądowych źródeł wiatrowych i fotowoltaicznych.
- **24 listopada** – webinarium online pn. „Zielone indeksy – rozwój oferty dla sektora OZE”, w ramach którego omówione zostały zagadnienia związane z profilami wytwarzania oraz praktyką stosowania indeksów, modelem ich kalkulacji, nowymi instrumentami terminowymi na Zorganizowanej Platformie Obrotu (OTF) oraz perspektywą funkcjonowania rynku OZE w 2023 roku.

Konkurs „Platynowe Megawaty” i współpraca z mediami

W 2022 r. miała miejsce 8. edycja Konkursu dla mediów „Platynowe Megawaty”. Wydarzenie jest organizowane od 2014 r., a jego główna idea zasadza się na tym, by popularyzować i doceniać obiektywne, stojące na wysokim merytorycznym poziomie dziennikarstwo, hołdujące zasadom etyki. Konkurs służy także jako platforma wspierająca rozwój debaty publicznej oraz edukację mediów poprzez organizację warsztatów.

Patronat nad 8. edycją plebiscytu objęli Minister Aktywów Państwowych, Minister Klimatu i Środowiska oraz Prezes Urzędu Regulacji Energetyki. Wśród Partnerów znaleźli się TAURON Polska Energia S.A. (jako Partner strategiczny), Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A., GAZ-SYSTEM S.A., PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A., Respect Energy S.A. oraz Veolia Energy Contracting Poland Sp. z o.o.

Uroczysta gala wręczenia nagród odbyła się 24 maja 2022 r. Z kolei w drugiej połowie października zorganizowano warsztaty we współpracy z Grupą TAURON pt. „Perspektywy rozwoju OZE w oparciu o systemy magazynowania i produkty giełdowe”. Praktycznym aspektem spotkania była wizyta w wielkoskalowym magazynie energii w Cieszanowicach, wykorzystującym technologię ogniw litowo-tytanowych.

Inicjatywy TGE

Dodatkowymi kanałami komunikacji na linii TGE – interesariusze rynków energii są spotkania organizowane przez spółkę, których celem jest przybliżenie zainteresowanym nowo wdrażanych rozwiązań, jak i samych zasad funkcjonowania Giełdy.

- Forum Obrotu

W dniach 5–7 września 2022 r. TGE zorganizowała XIV Forum Obrotu. Zaproszeni goście mogli wziąć udział w części merytorycznej, na którą składały się trzy panele: „Zmiany na rynku gazu a rola giełd. Perspektywy rozwoju”, „Kontrakty futures na TGE. Rozwój Rynku Instrumentów Finansowych” oraz „System zabezpieczeń w zmiennych warunkach rynkowych”, a także blok spotkań, w trakcie których omówione zostały najważniejsze zagadnienia operacyjne będące przedmiotem inicjatywy TGE Update. Podczas ubiegłorocznego Forum Obrotu odbyło się również Podsumowanie Roku Giełdowego 2021.

- TGE Update

Cyklicznie organizowana konferencja dla członków Giełdy, dzięki której mają oni możliwość zapoznania się z istotnymi zagadnieniami związanymi z rynkiem giełdowym. W 2022 r. spotkanie to odbyło się w ramach XIV Forum Obrotu, jako jego odrębna część merytoryczna.

PARTNERSTWO MERYTORYCZNE

TGE od lat wspiera, jako partner merytoryczny, przedsięwzięcia i wydarzenia, które mają fundamentalne znaczenie dla wymiany doświadczeń czy kreowania kierunków rozwoju branży energetycznej, takie jak konferencje oraz debaty w przestrzeni publicznej.

Ubiegły rok to kontynuacja takiego podejścia. TGE była bowiem partnerem merytorycznym (lub jej członkowie występowali w roli ekspertów) m.in. Konferencji Energetycznej EuroPOWER, Europejskiego Kongresu Gospodarczego, Dolnośląskiego Kongresu Energetycznego, Konferencji GAZTERM, Targów Energii, Konferencji Naukowej „Bezpieczeństwo energetyczne – filary i perspektywa rozwoju”, imprezy AREOPAG Energetyki Odnawialnej, a także Konferencji Naukowo-Technicznej „HEAT not LOST”, Kongresu Energetyki Słonecznej, Kongresu Polskiego Przemysłu Gazowniczego, Kongresu Biogazu, Konferencji „Rynki regulowane – aspekty prawne, finansowe i konkurencyjności rynkowej”, Polish-French Offshore Industry Days, jak również Polish Grain Day czy Konferencji „O-Polski Rynek Rzepaku i Zbóż”. Wkład merytoryczny przedstawicieli TGE doceniono także podczas spotkania Klubu Energetycznego, warsztatów KOWR poświęconych rozwojowi agrofotowoltaiki, debaty „Bezpieczeństwo gazowe w dobie kryzysu energetycznego”, organizowanej przez SUPER Biznes w ramach PolandGO!, czy webinarium „Jak skutecznie kontrolować koszty energii i gazu w przedsiębiorstwie?”, realizowanego przez Związek Przedsiębiorców i Pracodawców.

//

ESG NA TGE

TGE nieustannie dąży do wyznaczania najwyższych standardów w zakresie przejrzystości i integralności obrotu na rynkach towarowych. Z tego też względu bliskie jej są inicjatywy związane z wypracowywaniem i wdrażaniem instrumentów oraz procedur umożliwiających efektywne, ale i odpowiedzialne prowadzenie działalności gospodarczej. Przez taką odpowiedzialność należy rozumieć uwzględnianie w ramach normalnej biznesowej „codzienności”, zakładającej dążenie do osiągnięcia zysku, także innych, mniej policzalnych, jednak równie istotnych celów. Giełda z powagą podchodzi zatem do wypełniania wymogów w aspekcie społecznym, pracowniczym, etycznym oraz związanym ze świadomością wpływu, jaki prowadzona działalność gospodarcza wywiera na środowisko naturalne.

**ZASADY OKREŚLANE JAKO ESG
STANOWIĄ FUNDAMENTALNE
KRYTERIUM ORGANIZOWANIA
BIZNESU W CAŁEJ GRUPIE
KAPITAŁOWEJ GPW.**

Realizacji powyższych wymogów
ma służyć przyjęta w 2021 r.
„Strategia ESG Grupy Kapitałowej
GPW 2025”.

NAGRODA CFI.CO DLA TGE

Niewątpliwym uhonorowaniem wysiłków TGE w obszarze odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej, hołdującego zasadom zrównoważonego rozwoju, było **przyznanie Gieldzie po raz trzeci nagrody Best Sustainable Commodities Exchange (Central Europe)** przez londyński magazyn Capital Finance International (CFI.co). W uzasadnieniu wskazano na fakt, że „[...] podejmowane nieustannie przez TGE inwestycje w infrastrukturę techniczną i efektywność energetyczną przynoszą dywidendę w postaci wzrostu wygody, przejrzystości, wartości oraz bezpieczeństwa energetycznego”.

KODEKS DOBRYCH PRAKTYK NA TGE

Istotnym wydarzeniem w kontekście dbałości o etyczny aspekt prowadzonej przez TGE działalności było także przyjęcie w lipcu 2022 r. „**Kodeksu Dobrych Praktyk Członków Towarowej Giełdy Energii S.A. w zakresie zapobiegania wystąpieniu nadużyć rynkowych oraz zachowania integralności i transparentności obrotu**”. Jednym z priorytetów TGE jest bowiem zagwarantowanie równych i transparentnych warunków udziału uczestnikom rynku w obrocie giełdowym. Mając na uwadze powyższe oraz w celu zapewnienia integralności oraz przejrzystości hurtowego rynku produktów energetycznych, TGE wystąpiła do wszystkich swoich Członków z inicjatywą stałej i dobrowolnej współpracy zmierzającej do wspólnego budowania zaufania uczestników obrotu do rynku giełdowego. W rezultacie wzajemnych uzgodnień 13 Członków Giełdy – w ramach mechanizmu samoregulacyjnego – opracowało Kodeks Dobrych Praktyki i dobrowolnie przyjęło na siebie dodatkowe wymagania związane z zapobieganiem nadużyciom, jednocześnie rekomendując stosowanie ww. kodeksu przez każdego Członka TGE. 26 lipca 2022 r. zarząd spółki uznał kodeks jako powszechnie obowiązujący zwyczaj i zbiór reguł postępowania dla wszystkich uczestników obrotu w ramach prowadzonej działalności, na organizowanych przez Giełdę rynkach.

Promowanie prewencji i wspólne wypracowywanie sposobów oraz metod przeciwdziałania nadużyciom przez Członków Giełdy w pełni wpisuje się w obowiązki TGE wynikające z art. 15 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011.

Podejmowane nieustannie przez TGE inwestycje w infrastrukturę techniczną i efektywność energetyczną przynoszą dywidendę w postaci wzrostu wygody, przejrzystości, wartości oraz bezpieczeństwa energetycznego.

TOWAROWA GIEŁDA ENERGII S.A.

ul. Książęca 4, 00-498 Warszawa

tel. +48 22 341 99 12

tge@tge.pl | press@tge.pl

tge.pl | air.tge.pl | gpi.tge.pl

